

BUDAPEST

Kéreggeli Újság

Novisz:

november 23, csütörtök

Urednik — Szerkeszti
ANDRÉE DEZSŐ

20. évfolyam 323. szám

Az angol titkos szolgálatot vádolják a müncheni merénylet szervezésével

A német rendőrség már a müncheni merénylet éjszakáján letartóztatta a merénylőt — A holland-német határon elfogták az angol titkos szolgálat nyugateurópai osztyálynak két vezetőjét — Hogyan helyezte el Elzer Georg, a merénylő a pokolgépet — Hogyan vezette félre a GESTAPO a brit titkos szolgálatot?

Berlinből jelenti a Német Távirati Iroda: A Deutsche Dienst a következő részleteket hozta nyilvánosságra a müncheni merényletről:

A november 8-án történt müncheni merénylet után az egész német rendőrséget működésbe hozták. Majdnem a merénylettel egy időben megkezdődött a merénylők bekerítése. Valamennyi határmenti átjárót lezártak, ugyanakkor külön vizsgálati bizottság indult Münchenbe. A merénylet színhelyét az áldozatok holttestének és a sebesültek elszállítása után teljesen elzárták a külvilágtól. A nyomozást a legnagyobb alapos-sággal folytatták.

Néhány napi módszeres nyomozás után a rendőrség rátalált az első nyomokra, amelyek lehetővé tették a merénylet rekonstruálását. A rendőrség abban a helyzetben volt, hogy megállapíthatta, milyen volt az óra, a robbanóanyag térfogata és a pokolgépet hová rejtették. Az állami titkosrendőrség bizottsága ennek alapján vette figyelembe azokat a jelentéseket, amelyek az ország min-

den részéből érkeztek. A gonosz-tevő részére lehetetlen volt a szökés. A körülötte font gyűrű egyre szűkült. Minden jel Elzer Georg bűnösségére mutatott. Egész életét rekonstruálták és megállapították, hogy Elzer az igazi bűnös. Elzer részére nem volt más hátra, mint a teljes beismerés.

Egy részlet a legjobban mutatja, miképpen dolgozott Elzer. Beismerése után a merénylet színhelyére akarták vezetni, hogy a helyszínen feleljen néhány kérdésre. Elzer erre kijelentette, hogy felelős a helyszíni szemle. Ezután átadta a müncheni polgári söröző tervrajzát és az egész merénylet tervét. Ezután a gonosz-tevő még megadta azt a felvilágosítást, ami a rendőrség részére szükséges volt.

Elmondta, hogy külföldről való visszatérése után értesítést kapott, hogy Hitler beszédének ideje megváltozik. Emiatt vissza kellett térnie a merénylet színhelyére. Emiatt vált lehetővé, hogy a rendőrség letartóztassa, mielőtt még ismét külföldre szökhetett volna. (A. A.)

»Intelligence Service« azt képzelte, hogy a német kormányban, a nemzeti szocialista pártban és általában Németországban van ellenzék, amelynek a célja a birodalomban forradalmat kelteni. A német rendőrség közegei azt az utasítást kapták, hogy lépjenek érintkezésbe a Hágában székelő angol terrorista és forradalmi központtal. Az »Intelligence Service« megbízottai azt hitték, hogy tényleg német forradalmi tisztekkel állanak összeköttetésben, közölték a német közegekkel terveiket és szándékaikat és hogy állandó összeköttetésben lehessenek az állítólagos német tisztekkel, az angol ügynökök rádió leadó és felvevő állomással látták el ezeket, amelyek útján a Gestapo (állami titkos rendőrség) állandó összeköttetésben állott a brit kormánnyal.

Az »Intelligens Service« e központjának vezetői Bash és Stivens kapitány, november 9-én megkísérelték Veio községnél Németországból Hollandiába jutni. A német rendőri közegek azonban itt elfogták őket és átadták mindkettőjüket az állami titkos rendőrségnek. Most vizsgálják az ellentmondó állításokat, hogy holland vagy német határon fogták-e el őket. (A. A.)

ANGLIA CAFOL

Londonból jelenti a Reuter-ügynökség: Brit hivatalos körökben a müncheni merénylettel kapcsolatosan kiadott hivatalos jelentésről kijelentik, hogy »az eléggé érthetetlen.« E körökben azt mondják, hogy a hivatalos jelentés egyik részében egy német állampolgár letartóztatásáról beszélnek, akiről azt hiszik, hogy ő helyezte el a pokolgépet a müncheni Bürgerbräukellerben. Más oldalról két brit állampolgárnak a holland-német határon történt letartóztatásáról beszélnek. Nehezen érthető, jelentik ki brit hivatalos helyen, milyen összeköttetés van a két esemény között. Az illető körök kijelentik, hogy a közönségre bízzák, döntsen a nyomozás után kiadott német közleményről. (A. A.)

HIMMLER NYILATKOZATA A MERÉNYLETRŐL

Berlinből jelenti az Avala: A német hivatalos jelentés folytatásaként Himmler birodalmi rendőrfőnök a következőket mondta:

»Eddig az volt a véleményem, hogy a nyomozás érdekében nem szabad mindazt közölnünk, amit eddig Elzer bűntársairól tudtunk. Most azonban már több személyt letartóztattunk, akik e gáztettel összeköttetésben állottak.«

A NYOMOZÁS EREDMÉNYÉNEK ISMERETÉSE A NÉMET ÉS KÜLFÖLDI SAJTÓBAN

Berlinből jelenti az Avala: Magától értetődik, hogy az egész német sajtó főanyaga a müncheni merénylet ügyében megindított

nyomozás eddigi eredménye. Az összes lapok első oldalukon közlik a nyomozás részletes adatait s Elzer letartóztatását. A lapok címeikben azt írják, hogy Elzer a merényletet az angol »Intelligens Service« rendelkezésére követte el. A német sajtó behatóan foglalkozik az angol titkos szolgálat nyugateurópai csoportja főnökének letartóztatásával is. Közlik a lapok a merénylő Elzer, továbbá Bosh és Stivens kapitány fényképeit.

A tegnapi olasz lapok első oldalukon közlik a müncheni merénylet ügyében megindított nyomozás eredményét, valamint a merénylő és a két brit ügynök letartóztatását.

A KRONPRINZ CAFOL

Rómából jelenti az Avala: Az olasz lapok vastagbetűs címeikkel közlik a müncheni merénylő letartóztatását. Ezzel egyidejűleg hozzák a volt német trónörökös nyilatkozatát is, amelyben az megcáfolja a hazug híreket, amelyek meggyilkolásáról szóltak és leleplezi a külföldi hazug hírek forrását.

A NÉMETEK ELSÜLLYESZTETTEK EGY ANGOL CIRKALÓT

Newyorkból jelenti az Avala: A Newyork Times bizalmas közlést hoz nyilvánosságra, amely szerint egy német tengeralattjáró elsüllyesztette a »Belfast« angol cirkálót, amely a Firth of Fort öbölben horgonyzott. A »Belfast« a legmodernebb angol cirkálók közé tartozik.

Az angol Intelligens Service szerepe a merényletben

Elzer Georgot a merénylet éjszakáján tartóztatták le, de csak november 14-én volt hajlandó beismerő vallomást tenni a nyomozó hatóságok előtt. Elmondta, hogy hetekig tartó munka után sikerült neki a pokolgépet a Bürgerbräukellerben elhelyezni. A pokolgépet hat napra, illetve 144 órára állította be. A robbanóanyagot hét nappal a merénylet előtt helyezte el a pokolgépben, a gyújtókészüléket először a 6., majd az 5. éjjelen akarta a robbanórekeszbe helyezni, de ez nem sikerült neki, végre a november hó 8.-a előtti harmadik napon sikerült neki ezt is elhelyezni, úgyhogy minden készen állott a robbanásra. Az óraszerkezetet november 8-án este 21 óra 20 percre volt beállítva, arra az időre, amikor Hitlernek beszélnie kellett volna. Elzer a pokolgép beállítása után Svájcba szökött, de 7-én visszajött és a 7.-ről 8.-ra virradó éjjel ismét elment a Bürgerbräukellerbe és ellenőrizte az óra működését.

Elzer a merénylet után 9-én hajnalban Konstanznál át akarta lépni a svájci határt, de a német rendőrség letartóztatta és azonnal Münchenbe kísérte.

Elzer Georg amikor beismerő állomást tett, elmondta, hogy a merényletet az angol »Intelligence Service« titkos szervezeti pénzelte és a cselekményt Strasser Ottó rábeszélésére követte el.

Berlinből jelenti a német távirati iroda: A brit »Intelligence Service« nyugateurópai központja, amely Hágában van, már régen összeesküvéseket és merényleteket szeretett volna szervezni Németországban. Ennek megvalósítása érdekében állítólagos német forradalmárokkal lépett összeköttetésbe, a német emigránsok kriminális és buta jelentései alapján. A brit kormány és a tőle függő

SIERA a holland rádióipar csúcsteljesítménye
részleltíztetésre is kapható

Eladja: „Radiolux” Noviszd, Kr. Alekszandra 24 és
Gelb Béla Kralya Petra II. u. 25 sz

Anglia még jobban megnehezíti a semlegesek tengeri kereskedelmét

Az angolok az ostromzár megerősítésével felelnek a kiméletlen német tengeri háborúra – A semlegesek tiltakoznak az angolok eljárása ellen

Állandóan növekszik a tengeri háború áldozatainak száma

Az angol kormány elhatározta, hogy még jobban megerősíti a Németország elleni ostromzárát és ezért megnehezíti a semlegesek szállítását is, mert lehetetlenné akarja tenni, hogy a semleges államok bármit is szállítsanak Németországba. Az angol kormány újabb intézkedéseiről alábbi jelentéseink számolnak be:
Washingtonból jelentik: A washingtoni angol nagykövetség közli, hogy a brit kormány ezentúl az Amerikából semleges országokba közlekedő hajóktól követelni fogja, hogy hivatalos bizonyítványokat vigyenek magukkal áruakományukról, vagyis életbelépteti az úgynevezett »navizert sistem«-et. Ezt a rendszert alkalmazni fogják mindazoknál a hajóknál, amelyek az Egyesült Államokból Belgium, Dánia, Észtország, Finnország, Izland, Litvánia, Hollandia, Norvégia és Svédország kikötői felé hajóznak, később pedig kiterjesztik a többi államokra is, úgy, amint a szükség kívánja.

Summer Welles amerikai külügyminiszterhelyettes a »navizert sistem« életbeléptetésével kapcsolatosan kijelentette, hogy az Egyesült Államok kormánya értesítette Nagybritanniát, hogy a nemzetközi jog alapján fenntart magának minden jogot a »navizert« rendszer bevezetésével kapcsolatosan és nem fogad el semmiféle intervenciót az Egyesült Államok és semleges államok közötti kereskedelmi forgalomban. Az államtitkár kijelentette még, hogy a »navizert« rendszer jelenleg nem tekintik erőszakos beavatkozásnak. Ez tulajdonképpen kereskedelmi utlevél egy neme a hajó részére és a világháború óta most használják először. (A. A.)

HOLLANDIA AZ ANGOL INTÉZKEDÉSEK ELLEN

Hágából jelenti a Reuter-iroda: Holland gazdasági körökben igen súlyos benyomást keltett az a hír, hogy Nagybritannia lefoglalja a Németországnak szánt egész holland **behozatalt**. Holland kormánykörökben rendkívül sajnálják az angol kormánynak ezt az intézkedését.

A Reuter-iroda munkatársának kijelentették, hogy a holland kormány e kérdésben elfoglalt hivatalos álláspontját a tegnapi reggeli hollandi lapok juttatták kifejezésre. A Rotterdamsche Courant és Handelsblad előre elítélik az an-

gol kormánynak ezt az intézkedését. (A. A.)

A MEGELEGEDETT ANGOL SAJTÓ

Londonból jelenti a Reuter-ügynökség: A tegnapi reggeli angol lapok meglegéddel fogadják a brit kormány intézkedését, hogy erőlyes eszközökkel válaszol az ellen a tengeri háború ellen, melyet Németország visel.

A Times ezzel kapcsolatban azt írja, hogy az egyes német intézkedések szemmel láthatóan ellenkeznek a nemzetközi tengeri hadijoggal.

A Daily Telegraph szerint lehetséges, hogy Németország szomszédait kellemetlenül érinti majd a brit kormány intézkedése. Ezeknek a szomszédoknak azonban tekintettel kell lenniük arra, hogy amikor Nagybritannia a kiméletlen aknaháborúra válaszol, végeredményben az összes európai tengeri államok érdekeit megvédi. Az ellenzéki liberális News Chronicle többek között azt írja, hogy az a harci módszer, amelyhez az ellenség nyult, talán még sok kárt fog okozni Nagybritanniának, végül azonban mégis az ellenség fogja megsajnálni, hogy ilyen háboruskodáshoz folyamodott.

A munkáspárti Daily Herald szerint a brit kormány intézkedése indokolt és teljesen helyénvaló.

A németek kalózkodásnak nevezik az angolok eljárását

Berlinből jelenti az Avala: Német politikai körökben azzal az angol bejelentéssel kapcsolatban, hogy Anglia represzáliákkal fog élni a német kivitellel szemben azért, mert Németország harcot indított az angol ostromzár ellen, kijelentik, hogy Anglia tengeri háborúját nyugodtan kalózkodásnak lehet nevezni. Ha Anglia megkezdi a semleges hajók kirablását, azon nem fognak csodálkozni azok, akik jól ismerik azt az angol szokást, amely a gyengébbek nemzetközi jogait semmibe sem szokta venni és elnyomja őket. Különben is ez a legújabb angol intézkedés legjobban a semlegeseket fogja sújtani.

»A BLOKÁDHÁBORU ERKÖLCSI TEKINTETBEN ANGLIÁT SUJTJA«

Berlinből jelenti az Avala: Az el-

mult napokban egy angol félhivatalos ügynökség »Az idő a szövetségeseknek dolgozik« címen közleményt adott ki. A Deutsche Dip-

lomatisch Politische Korrespondenz ezzel kapcsolatban azt írja, hogy a közleményben Nagybritannia sátni intézkedéseiről van szó, amelyekkel el akarja nyújtani a Németország elleni háborút. Most a semleges államok hajóinak elvesztése kifogásul szolgál Nagybritanniának, hogy újabb kampányt indítson Németország ellen. Ez azonban nem felel meg a valóságnak. Nagyon jó tudni, hogy

a holland és belga partokon naponta fognak ki angol uszó aknákat. Ezenfelül Anglia vádolja Németországot, hogy asszonyok és gyermekek ellen követ el gonosz tetteket, pedig nagyon jól tudni, hogy éppen ő akarja megfojtani a német gyermekeket és asszonyokat, ahelyett, hogy a harctéren küzdene a német katonák ellen. E szerint a blokádháború erkölcsileg leginkább Nagybritanniát sújtja.

„Európa mindig eszköz volt Nagybritannia kezében“

Berlinből jelenti az Avala: A Berlin—Róma—Tókió folyóirat legújabb számában dr. Megerle Károly foglalkozik Nagybritannia hadicéljaival. Az erre vonatkozó választ még várja a világ közvéleménye. Megerle cikkében ezzel kapcsolatosan a következőket

mondja: »Nagybritannia nem beszélhet tényleges háborús célokról. Az ő célja az imperializmus. Senki sem hiszi el Nagybritanniának, hogy azok a háborús céljai, amelyekről beszél. Az a huszadik század, mely látta a világháborút és

a tényleges béke nélküli husz év, éppen elég bizonyíték arra, hogy senki se higgyen abban »az új és jobb világban«, amelyet Nagybritannia tűzött ki céljául, mikor Németországot megtámadta. Emellett fel kell vetni a kérdést, vajon Európa megbizta-e Nagybritanniát, hogy háborút üzenjen Németországnak ennek az új világnak a megalapítása érdekében. Közöttük legalább négy: Németország, Olaszország, Szovjetország és Japán, amelyek a legnépesebbek, nem adtak ilyen megbízást Nagybritanniának, tehát még a nagyhatalmak többségének nevében sem beszélhet. De a semleges közép- és kisállamok sem bízták meg Nagybritanniát, hogy háborút keltsen Európában, hogy az ő biztonságukat, gazdaságukat és kereskedelmüket veszélyeztesse és erővel valósítsa meg azt a fejlődést, amely a brit érdekeknek legjobban megfelelne. A történelem is megmutatta, hogy Nagybritanniának nincsen megbízatása háborút előidézni Európában, hogy jobb jövőt biztosítson számára.«

Megerle emlékeztet arra a balsikerre, ami Angliát érte, amikor a világháború után az egyenlőség és együttműködés alapján akart Európában új rendet teremteni. E fejlődés helyett az európai nemzeteket olyan harcba zavarta, amit a gazdagok viseltek a megfosztott népek ellen, a győzők a legyőzöttek ellen, súlyos gazdasági válság idejében. Nyolcvan millió németet, 45 millió olaszt, 80 millió japánt és a többi nemzetet úgy tekintették, mint amelyek nem méltók, hogy úgy éljenek, mint a brit-francia kisebbség. Nagybritannia állhatatos ellenfele a nemzetek tényleges életjogának. Jelenleg Németország a brit támadások központja. Ami azonban ma Németországgal történik, az történhet holnap Olaszországgal, Japánal, Szovjetországgal és egy nap az Egyesült Államokkal is, ha Nagybritannia úgy látja, hogy világhelyzetét e nemzetek közül egy veszélyezteti. Nagybritannia első listáján vannak az összes fiatal nemzetek. Ez a közös sors köti össze a fiatal nemzeteket ebben a történelmi pillanatban. Az elsőg-

nyedett fiatal nemzetek is osztozkodnak az új és jobb fejlődésben. Jövőre nézve csak akkor lehet elkerülni a világháború veszedelmét, ha a nagyhatalmak lemondanak arról, hogy a világpolitikában főhatalmat gyakoroljanak. Európa mindig eszköz volt Nagybritannia kezében, de viszont Németország sem maradhat Európa nélkül.

NÉMET REPÜLŐGÉPEK ANGLIA FELETT

Londonból jelenti a Reuter-ügynökség: Az a Dornier típusú német repülőgép, amelyet tegnapelőtt lelőttünk, a német bombavetőkhöz tartozott. Dela felett a német gép igen alacsonyan repült. Három brit gép azonnal harcra bocsájtkozott vele. A német gép a felhők mögött akart elrejtőzni, de ez nem sikerült és gránátoktól összelöve, a tengerbe zuhant. (A. A.)

Londonból jelenti az Avala: A Skóciában levő foglytáborból megszökött két német hadifogoly, néhány órai keresés után elfogták, míg másik két hadifogoly még szabadon van. (A. A.)

NÉ
A
nyug
kely
No
gépei
lett,
franc
lésele
peink
talált
delmü
(A. A.)
A T
Kop
Beikj
met
és ut
gráná
jóra,
Am
Tegna
aknát
nák.
számb
veszély
Lon
brit h
gumics
tát tal
liai vá
Lon
mák ké
egy ja
brit vo
lászha
felül e
süllyes
tatógző
gényse
nakokk
őket. (

Sz
mil
az
Szub
város,
rium é
rium k
gyalaso
évi elm
Az álla
len dir
városár
használ
köz
annak
rülbelü
te felsz
tének
amelyne
tyás ta
tanácsos
názium
lehet b
bérlet é
sebb, m
3.
ami ige
ros elha
közokta
tenne e
res uton
teléséne
Az üg
deklódés
mivel a
a város
lete var
lami kö
lyezve,
ros közt
rendezve
ez a ké

NÉMET JELENTÉS

A német főhadiszállás jelenti: A nyugati harcér egyes részein csekély tüzéségi tevékenység folyt.

November 21-én felderítő repülőgépeink Angliában Scapa Flow felett, Franciaországban pedig Dél-franciaország felett végeztek repüléseket. November 21-én vadászgépeink a német nyugati határon nem találtak ellenséges gépet és légvédelmünknek sem akadt munkája. (A. A.)

A TENGERI HÁBORU

Kopenhágából jelenti az Avala: Reikjavíki jelentés szerint egy német hadihajó, előzetes figyelmeztetés után Hefnánál tizenkét gyújtógránátot lőtt egy kereskedelmi hajóra, amelyen utána tűz keletkezett.

Amsterdamból jelenti az Avala: Tegnap és tegnapelőtt számos uszóaknát fogtak ki a tengerből. Az aknák, amelyek még mindig nagy számban vannak a tengeren, nagy veszélyt jelentenek a hajózásra.

Londonból jelenti az Avala: Egy brit hajó az Északi tengeren egy gumicsónakban három német pilótát talált. A pilótákat egy dél-angliai városban tették partra.

Londoni jelentés szerint uszóaknák következtében az angol vizeken egy japán kereskedelmi hajó, egy brit vontatógőzös és három brit halászhajó süllyedt el ujabban. Ezenfelül egy német tengeralattjáró elsüllyesztette a Delfin nevű brit vontatógőzöst, amelynek 13 főnyi legénysége 24 órát volt a mentőcsónakokban, míg egy hajó megtalálta őket. (A. A.)

Szubotica város milliók követelése az állami gimnáziumtól

Szuboticáról jelentik: Szubotica város, valamint az állami gimnázium és a közoktatásügyi minisztérium között már régebbi idő óta tárgyalások folynak a gimnázium 19 évi elmaradott házbérének ügyében. Az állam ugyanis 19 év alatt egyetlen dinárt sem fizetett Szubotica városának a gimnázium épületének használatáért. Most

közös bizottságot küldtek ki

annak tanulmányozására, hogy körülbelül mennyi házbért lehet évente felszámítani a gimnázium épületének használatáért. A bizottság, amelynek tagjai dr. Evetovics Mátyás tanácsos és Polyákovics József tanácsos megállapította, hogy a gimnázium évi házbéré 160.000 dinárra lehet becsülni. Az elmaradt 19 évi bért és az ez évi tehát nem kevesebb, mint

3.200.000 dinárt tesz ki,

ami igen tekintélyes összeg. A város elhatározta, hogy amennyiben a közoktatásügyi minisztérium nem tenne eleget kötelezettségének, peres uton szerez érvényt jogos követelésének.

Az ügy kimenetele elé nagy érdeklődéssel tekintenek Szuboticán, mivel a kérdés igen közelről érinti a várost, ugyanis számos olyan épülete van a városnak, amelyben állami közintézmények vannak elhelyezve, de az intézmények és a város közti jogviszony egyáltalán nincs rendezve. A gimnázium kérdésével ez a kérdés is meg

AZ OROSZ TENGERALATTJÁRÓ-FLOTTA HADI ÉRTÉKE

Beleegyezhetik-e Anglia és Franciaország a német kereskedelmi és az orosz hadihajók tervezett cseréjébe?

(Zürich, november.) — A német kereskedelmi flotta egy részének és az orosz tengeralattjáró-raj egy jelentős részének kicserélési terve újból és újból felmerül a világsajtóban. Mi az értéke ennek az orosz U-flottának? Számszerűleg lehetetlen erre a kérdésre válaszolni, mert még a katonai szak-könyvek is a legellentmondóbb adatokat tüntetik fel. A japán sajtó közlése szerint a flotta

százötven tengeralattjáró hajóból áll,

összesen mintegy hetvenezer tonna sullyal. Ez a japán becslés túlzottnak tetszik s valószínű, hogy főleg a túlajtott japán flotta-építkezési program indokolásául szolgál.

Kétségtelen azonban, hogy a szovjet haditengerészetének fejlesztése során főképpen az U-hajókra fektette a súlyt. A tengeralattjáró-flotta egy része a Távol-Keleten, más része Oroszország európai vizein állomásozik. A francia Revue Maritime becslése szerint (1939 május 1) a csendesóceáni flottarész pontos összetételét nem lehet tudni. »Hiteles információk szerint Vladivosztok kikötőjében nyolc darab ezertonnás és huszonöt kétszáztonnás tengeralattjáró állomásozik. Az utóbbiak partvédelmi egységek. Összesen tehát

negyvenhárom hajóról lenne szó, körülbelül tizennyolcezer tonna tartalommal.

Fel kell tételezni, hogy a balti-tengeri és a feketetengeri flottával együtt Oroszországnak kétszer ennyi U-hajója van, összesen tehát nyolcvanhat-kilencven, esetleg száz. Ezeknek irtartalma negyvenezer tonna körül mozoghat. Az összehasonlítás kedvéért jegyezzük meg, hogy a francia haditengerészet hetvenkilenc egységgel rendelkezik, hetvenötezer tonna tartalommal.

Az orosz U-flotta számszerűleg tehát nagyon erős, sőt talán még sokkal erősebb a fenti becslésnél. Az angol Nations eleménye szerint Moszkva U-hajóinak száma százhatvan lehet. Azonban a mennyiség nem jelent minőséget is. A hajók akciósugara korlátozott. Javarészt régi típusúak és gyatrán fegyverezettek.

Személyzetük inferiális és keretei gyengék.

Azonban német szakértők kezében, német személyzettel, német tisztikarral és német apparátusokkal ennek a flottának a katonai értéke mégis nagyon jelentős lenne.

★

A demokratikus hatalmak szempontjából az orosz tengeralattjáró flotta zászlócsereje főképpen azért lenne kényelmetlen, mert a nyugati szövetségesek akcióit a német lobogó alatt hajózó U-flotta a Távol-Keleten és a Fekete-tengeren

jelentősen akadályozhatná. Azonban ez távolról sem fenyegető eshetőség, mert hiszen az oroszoknak ahhoz, hogy U-hajóik német kezekben tevélegesen lehessenek, nemcsak magukat a hajókat, hanem

a flottabázisokat is át kellene engedniök.

Ami a német kereskedelmi flottának, illetve e flotta egy részének orosz tulajdonba való átengedését illeti, ennek elméletileg igen sok valószínűsítő indoka van. Először azért, mert az orosz kereskedelmi flotta teljességgel elégtelen az új, nagystíliú orosz-német áruforgalom lebonyolítására. Másodszor és ezzel éppen ellentétben, a 2459 hajóból álló és 4.482.000 tonnát tartalmazó német kereskedelmi flotta szinte teljes tehetetlenségre van kárthatva és nagyon sok egysége semleges kikötőkben kénytelen vesztegelni, amikor orosz zászló alatt fontos forgalmi szerepet tölthetne be. A német birodalom ellátási politikáját a kereskedelmi flotta eladása sokkal jobban szolgálná, mint e flotta tulajdonjogához való ragaszkodás. Az orosz kormánynak a demokratikus hatalmak »csempészeti kódexe« elleni tiltakozása azt sejteti már, hogy

a flotta eladási, illetőleg vételi tárgyalások tényleg folyamatban vannak.

A nagy kérdés, hogy ehhez a hatalmas tranzakcióhoz mit szólna London és Párizs. Az angol és francia sajtó hangjából következtetve a szövetségesek sohasem nyugodnának bele abba, hogy a német hajók orosz lobogó alatt kezdjék meg új szolgálatukat. Ezt már csak azért sem, mert beleenyugvásuk precedenst jelentene a többi nemzetek számára is. Ha London és Párizs a flottacsere tényle előtt meghajolnának, akkor ez

egyrészt biztosítaná Németország anyagellátását, másrészt nehezen ellensúlyozható tápot adna a tengeralattjáró-harcnak.

Tehát a tervezett csere, amely az utóbbi korszakok leggigásziabb üzlete lenne, súlyos akadályok előtt áll s megvalósulása valószínűleg a hadviselő államok listájának drámai kibővülését eredményezné.

★

Katonai munkatársunk a fenti közléshez a következő megjegyzéseket fűzi:

Az az állítás, hogy az orosz buvárhajók javarészt régi típusúak és gyatrán fegyverezettek volnának, aligha felelhet meg a valóságnak. A Népszövetség 1937. évi Évkönyve szerint ugyanis 1937-ben Oroszországnak 28 kész buvárhajója volt és ezek közül csupán 11 készült el az 1912 és 1917 év között, a többi 17 darab építése 1930 évben vagy ezen idő után fejeződött be, ezeket és az azóta elkészült számos orosz buvárhajót

nemigen mondhatjuk régi típusúnak.

fegyverzetük pedig a papírforma szerint a többi államéhoz hasonló.

Németország azonban súlyosabb nemzetközi bonyodalom nélkül csupán azokat az orosz buvárhajókat vehetné át, amelyek a Keleti-tengeren vannak. Nagy kérdés ezenfelül, megfosztaná-e magát Oroszország nagyobb mennyiségű buvárhajótól.

Másrészt Németország nem sok hasznát látná annak, ha eddigi hajói orosz lobogó alatt mennének ki a nyílt tengerre. Anglia a semleges államok hajóit és így az orosz hajókat is

szigoruan ellenőrzi.

Orosz-német hajócsere esetén különösen behatóan vizsgálnák át az orosz hajókat, az amugy is különféleképp értelmezhető nemzetközi szabályokat pedig úgy kezelnék, ahogyan ez hadiérdekeiknek legjobban megfelelne.

Pénteken Szomborba utazik Cvetkovics miniszterelnök

A kormányelnök a népgyűlésen vesz részt

Szomborból jelentik: Pénteken délelőtt féltíz órakor Szomborba érkezik Cvetkovics Dragisa miniszterelnök, valamint Beslics Nikola közlekedésügyi, Tomics Jevrem testnevelésügyi miniszter és dr. Radivojevic Jován dunai bán. A miniszterelnök és kísérete a Szlobodában száll meg, ahol Sztokov Radivoj városelnök üdvözlöli a város vezetésének és küldöttségei élén.

A miniszterelnök szombori műsora a következő: Délelőtt 10 órakor Cvetkovics kormányelnök

részt vesz a népgyűlésen,

amelyen dr. Popovics Koszta szenátor üdvözlöli. Ezután a miniszterelnök beszédet mond, utána a miniszterek és dr. Radivojevic intéznek beszédet az egybegyűltekhöz, majd a városháza nagytermében küldöttségeket fogad a miniszterelnök. Délben dr. Popovics szenátor intim ebédet ad a miniszterelnök tiszteletére s ezzel a szombori műsor véget is ér, a kormányelnök délután 2 órakor kíséretével együtt Bélímanasztirra utazik.

A bácskogradistai Bencz János-pályán rendezett díjversenyen

Németh Péter nyerte az első, negyedik, ötödik, hetedik és kilencedik díjat, tehát a díjak felét. A második és hatodik díjat Petrovics Sztanko, a harmadikat és tizediket Erdelyán Szlavko, a nyolcadikat pedig Boross Sándor nyerte 19, 17, 16 illetve 15 fával.

A nép nevelése az egyesület létalapja Előadásokat ingyen küld a Közművelődési Tanács.

HALLÓ!

Borisz bolgár király kedden este kihallgatáson fogadta lord Lloydot, a brit propaganda osztály főnökét.

Öszentsége XII. Pius pápa kihallgatáson fogadta Franciaország római nagykövétét.

Ágost Vilmos porosz herceg egy budapesti lap munkatársának azt a nyilatkozatot tette, hogy II. Vilmos rövidesen visszatér Németországba.

Roosevelt elnök a washingtoni Fehér Házban fogadta Norman Dawist, az amerikai Vöröskereszt egyesület elnökét. Utána Montague Norman jelent meg az elnöknel kihallgatáson és ebéden is ott maradt. A kihallgatások után Roosevelt Born Sprigbe utazott, ahol nyolc napot fog pihenni.

Ankarai jelentés szerint kedden 10 és 11 óra között erős földrengést éreztek Törökország keleti részeiben.

Belga-Kongo fővárosából, Elisabethvilleből érkezett jelentések szerint Rhodézia északi részén állatpestis lépett fel. A határt lezárták. A belga hatóságok teljesen beszüntették a Rhodéziából jövő állatbehozatalt.

A pánamerikai pénzügyminiszteri értekezlet, amit Guatemalában tartottak, véget ért. Tegnapi határozati javaslatot fogadtak el, amelyben közölték, hogy a jövő konferenciát Ecuador fővárosában, Quitóban fogják megtartani. A konferencia pontos napját később állapítják meg.

Az Egyesült Államok költségvetésének kiadási része 9.250 millió dollárt tesz ki, míg a bevétel csak 6.500 millió dollár. A nemzetvédelmi kiadások eddig 1.500 millió dollárt tettek ki, míg az új költségvetésben erre a célra 2000 millió dollárt irányoztak elő.

Brazília kormánya ösztöndíjat ajánlott fel Kolumbia államnak, hogy katonatiszt és tengerésztiszt jelöltjeit brazil katonai iskolákban képeztesse ki.

A párisi kínai nagykövetség jelentése szerint Fangeseng és Csingcsau közelében nagy harcok folynak a japán és kínai csapatok között. Tegnapielőtt 13 japán repülőgép háromszor bombázta Nanking városát. A kínai gépek viszont Kanton déli részében Nanhajt bombázták.

Geprat francia tengernagy az elment éjjel 83 éves korában meghalt. Geprat már 15 éves korában a tengerészeti akadémia tanulója volt. Fényes karrier után 1912-ben nyugdíjazták. A háború kitörése után ismét szolgálathoz állott és a Dardanellekhez vezényelték. Legismertebb tette 1915 március 18-án volt, amikor öriási vér és anyagi áldozatok árán ki akarta erőszakolni a Dardanellákon való átkelést. A britek különös elismeréssel voltak merész tetteiről. Kormánya utána főtengeresgagnak nevezte ki. A háború után képviselővé választották Finisterreben, később Brestbe költözött és ott is halt meg.

Lord Cragevon, az északi kormány elnöke Londonba érkezett, ahol Chamberlain miniszterelnökkel, Anderson, Morrison és Churchill miniszterekkel tárgyalt.

A francia és angol szakszervezetek vezető személyiségei ezentul havonta egyszer közös megbeszélést tartanak, felváltva Párisban és Londonban.

TELEFUNKEN A világmárkás RÁDIO

Minden változatban 2200 dinártól
18 havi részletre is kapható

Főképviselet: **Elektro BE-WE, NOVI SAD**
Kralja Aleksandra u. 5. — Telefon 25-54.

Az alvilág tagjai között is lobog

az otthon utáni vágy

Eberek, akik elbuknak, vagy megtérnek a saját fészekért

(Budapest, november.) Kisirt szemü fiatalasszony állott csalással és okirathamisítással vádoltan a törvényszék előtt. Büne: részletre vásárolt ékszereket, majd eladta és a kereskedőknek nem fizetett.

Takarékkönyvet hamisított, két pengőt helyezett el az egyik nagybank Erzsébet-köruti fiókjánál és kétezer pengőre javította ki az összeget.

A tárgyaláson azután kiderült, hogy

családja miatt tévedt a bűn útjára a fiatal asszony. Azért követte el a bűncselekményeket, hogy — otthonhoz jusson.

Évek verejtékes, nehéz munkája kellett hozzá, hogy összegyűljön a saját otthonra való pénz. Közben az asszony rokonai kölcsönkértek a bankbetéteiből, nagyobb kamatot ígértek, mint a bank. Egy napon aztán a férj boldogan közölte az asszonnyal, hogy üzlethelyiséget vett ki, olesón megvásárolja egy szerelő berendezését.

ezentul sajátmagának fog már dolgozni. Az asszony rokonaihoz szaladt, hogy visszakérje tőlük a pénzt, de kiderült, hogy azok elspekuláltak. Löcseiné ekkor ékszereket vásárolt tulajdonjog fenntartással, eladta azokat, majd takarékkönyvet hamisított, hogy férje ne tudja meg, mi történt az évek nehéz munkájával összekuporgatott pénzzel, melynek segítségével új otthonuk alapjait akarta megvetni.

Az ékszerekért kapott pénzből meg is tudták nyitni a szerelőműhelyt,

az asszony fizette a részleteket és nem volt addig baj, amíg hozzá nem kellett volna nyulni a nemlétező kétezer pengős betéthez. De újabb összegek kellettek a vállalkozáshoz, Löcseiné nem tudta már fizetni a részleteket, feljelentették és bíróság elé állították, ahol kitudódott minden a csalások, a meghamisított takarékkönyv ügye is.

A bíróság enyhe ítéletet hozott.

Hathónapi fogházbüntetésre ítélték a fiatalasszonyt,

aki jószívúsége és jóhiszemősége miatt került a bűn útjára.

A BÜNÖSÜKBEN IS ÉG AZ OTTHON UTÁNI VÁGY

A szerencsétlen sorsu fiatal asszony esete nem egyedülálló a bűnügyi krónikában. A törvényszéken, rendőrségen gyakran fordulnak elő olyan esetek, amelyekből kiviláglik, hogy az otthon szeretetének olthatatlan tüze bűnösökké tesz embereket.

Megbotlanak vagy megtérnek, mert valóra akarják váltani álmukat: az otthon, ahol békében, csendesen meghuzódhatnak.

Az otthon utáni vágy vetett világgosságot Leirer Amália meggyilkolásának rejtélyére is. Jelentéktelen tolvajlások miatt került az ügyesség fogházába Saguly Ferenc, a detektívek előtt jólismert kerékpártolvaj. Már-már holtpontra jutott a gyilkosság ügyében a nyomozás, amikor váratlanul kihallgatásra jelentkezett a fogházirodában Saguly.

A javíthatatlan tolvaj megtudta, hogy kisgyereke született.

— Ha csak egy napra hazamehetek — mondta —, ha csa kegy-két órát tölthetek otthon a kicsinyem mellett, nagy-nagy bűnügyet leplezek le, nagy titkot, amelyet különben sose tudnának felfedni az urak. És mikor megígérték, hogy hazahozzák, elmondta, hogy tud Leirer Amália meggyilkolásáról, amelyet Pödör Gyula követett el.

Talán hónapok nehéz munkájára lett volna szükségük a detektíveknek, ha Saguly nem vágyakozik haza,

látni a szegényes otthonát, az ujszülött kisgyermekét, az asszonyt, a kopottas butorokat.

HANÁK BÁCSI »OTTHONA«

Az alvilág embereinek is szentély az otthon, amelynek fogalma sokszor bizony eléggé viszonylagos. Nemrégiben halt meg a toloncházi rabkórházban a Mosonyi-utcai épület egyik »öslakója«, Hanák bácsi, aki

hatvanegy éves volt és jóformán egész életét a »tolonchban« töltötte el.

Hanák bácsit három éve nem látták már a »jergliben«, mikor néhány héttel ezelőtt újból bekísérte a rendőr. Feltűnően szinte a rendőr szeme előtt állított meg embereket és koldult a Baross-téren. Néhány napig volt csak Hanák bácsi a közös cellában, azután megbetegedett és átszállították a kórházba.

Amikor haldoklott, magához kérette a referenst, aki az évek során annyi ítéletet mért ki rá. Végrendelkezni akar — mondotta a rendőrtisztnek.

Van Kispesten két háza, telke és vagyona, amit jótékony célra szeretne hagyományozni.

Mikor a rendőrtiszt megkérdezte tőle, miért volt szüksége a koldulásra, ha ilyen szép kis vagyona volt, Hanák bácsi így felelt:

— Csak három évvel ezelőtt örököltem a fivéremtől. Amíg élt, nem

akart tudni rólam. Aztán ölembe hullott a vagyona és kiköltöztem a saját házámba.

Ugy éltem ott, mint a kutya, visszavágyódtam ide... Hiába, itt legalább ismernek és megbecsülnek.

És megbékéltem halt meg... Évekkel ezelőtt egy bűnügy középpontjába került — ártatlanul — egy dugaszdag fővárosi háziúr. Régebben egy szálló portása volt és ott szerezte vagyonát. Támadások érték, neve nap-nap után szerepelt a lapokban és mikor detektívek keresték lakásán, legnagyobb meglepetésükre nem találták otthon. Azt mondták a házbeliek:

— Lent van a garniszállodában.

A portásfülkében akadtak rá a detektívek, akiknek elmondta, hogy meggyűlölte az embereket, visszamenekült ide, ahonnan karrierje elindult és

ahol legjobban érzi magát most, amikor olyan sok baja van.

EGY KÜLÖNÖS PRÓFÉTA

Csak nemrégiben halt meg egy kalandos hányatott életű artista, Sebastian Droste, polgári nevén Emil Knoblauch, aki Anita Berbernek, az ugyancsak nemrégiben elhunyt meztelen táncosnőnek volt a partnere. Ők voltak az első meztelen táncosok a háború utáni Európában. Csak kevesen tudták, hogy Sebastian Droste egy tekintélyes, dugaszdag hamburgi gyáros gyermeke,

ki a táncosnő miatt hagyta ott a szülői házat.

Később szelvéltak utjaik, Sebastian Droste kiment Amerikába, ahol csakhamar egy különös mozgalommal vonta magára a figyelmet. Egyesületet alapított és lapot indított, melyben

azt hirdette, hogy a gyermekeknek ott kell hagyniok a szülői házat, fel kell szabadulniok az elnyomottság alól, hogy teljes szabadsággal fejthessék ki egyéniségüket.

A hányatott életű artistát halálos betegség támadta meg.

Hajóra szállott, hazament Hamburgba és bekopogtatott a szülői házába,

ahol megbocsátóan fogadták a »tékozló fiut«.

Édesanyja karjai között hunyta le örök álomra szemét, aki évekkel kereszttül a szülőktől, az otthonától való elszakadást prédikálta.

Még a kalandos, bűnös lelkek is visszavágyódnak az elhagyott otthonba. Ugy vannak, mint a sebzett vad, amely testében fájó, halálos sebekkel visszavánszorog vackába, hogy a régi, megszokott helyen hallhassa majd meg a halál hívását...
Mátrai Sándor

FRANCIA HADIJELENTÉS

Párisból jelenti a Havas-ügynökség: A tegnapi harctéri jelentés így hangzik:

»A mai napon tüzérési tűz volt a Saartól keletre és a Vogezekben. A tüzérési mindkét részen tevékeny volt.

Egy ellenséges repülőgépet lelőtünk és arcvonalunk előtt zuhant le. Két ellenséges vadászgép gránátjainktól találva, lángokba borultak a Szigfrid-vonal mögött zuhant le. Saját repülőgépeink mind sértetlenül tértek vissza elindulási helyükre«.

Dr. Cve ház...
Be...
Vlad...
ünne...
tönt...
zását...
szimb...
fel, a...
a s...
e...
Dr...
togat...
más t...
ügy...
művel...
tozár...
noje...
vics t...
Cve...
nök...
zott...
zölte...
lonko...
le Nis...
ünne...
Az...
laszáb...
hogy...
Cve...
érd...
azza...
meg...
lege...
hor...
Dr...
meg...
szer...
szö...
A h...
Macse...
Nist...
nök v...
után...
grádb...
Az...
lés...
kote...

APOLLO

MA! PREMIÉR! MA!

Mai napig a legnagyobb zenés film

Mikádó

Zene, nóták és színek szimfóniája, elsőrendű színes filmben

Kenny Baker Jean Colin

ODEON

MA! PREMIER! MA!

Béke a Rajnán

A „LEGION DE MILLE“ magas védőnőksége alatt készült film.

DITA PARLO

JOHN LODER

Dr. Macsek megjelent Cvetkovics miniszterelnök házi védszentünnepélyén

A kormány alelnöke kedden éjszaka utazott vissza Beogradba

Beogradból jelentik: Dr. Macsek Vladko nisi látogatása rendkívül ünnepélyes külsőségek között történt. A horvátok vezérének utazását Nisbe, a régi Szerbia szívébe szimbólikus jelentőségűnek fogták fel, amellyel,

a szerb és horvát nép baráti együttműködését akarják szembetűnően nyilvánítani.

Dr. Macsek Vladkóval együtt látogatott el Nisbe a kormány több más tagja is: Dr. Sutej Juraj pénzügy, dr. Csubrilovics Branko földművelésügyi, dr. Markovics Szvetozár igazságügyi, Mihaldzsics Sztanoje belügy és dr. Konsztantino-vics tárcanélküli miniszter.

Cvetkovics Dragisa miniszterelnök gépkocsin dr. Macsek elé utazott és Topionica állomáson üdvözölte. Ott beszélt dr. Macsek szalonkocsijába és együtt utazott vele Nisbe, ahol a pályaudvaron az ünnepélyes fogadás lezajlott.

Az üdvözlőbeszédre adott válaszában dr. Macsek kijelentette, hogy

Cvetkovicsal az egész ország érdekében kötött megegyezést azzal a feltétellel, hogy ezt a megegyezést és az ország végleges berendezését a szerb és horvát nép egészíti ki, illetve hagyja jóvá.

Dr. Macsek délután megjelent Cvetkovics házi védszentünnepélyén, amelyen felkösztöntő beszédet is mondott.

A házi védszentünnepély után dr. Macsek gépkocsin megtekintette Nist. Este Cvetkovics miniszterelnök vacsorát adott részére, amely után dr. Macsek visszautazott Beogradba.

Az iskolán kívüli népnevelés, minden egyesület első kötelessége

Cvetkovics miniszterelnök ma délelőtt nyitja meg a nemzetközi utat

Noviszádon és Szuboticán ünnepélyesen várják a miniszterelnököt — Szuboticán a kormánypárti frakciói között együttműködésre tesznek kísérletet

A miniszterelnök — mint már jelentettük — ma, csütörtökön délelőtt nyitja meg a nemzetközi utat ünnepélyes keretek között. Cvetkovics miniszterelnök, Beslics, dr. Krek és Tomics miniszterek ma reggel 8 órakor indulnak Beogradból gépkocsin

Délelőtt fél tíz óra tájban érkeznek Noviszádra, ahol a háni palota előtt ünnepélyesen fogadják őket.

Az előkelőségek gépkocsikon folytatják utjukat. Velük megy dr. Radivojevics Jován dunai bán és Drincics segédbán is. A miniszterelnök és kísérete délelőtt feltizenkét órakor érkezik Szuboticára.

Szubotica város vezetősége nagy előkészületeket tesz a miniszterelnök fogadtatására. A város zászlódiszt ölt, a nemzetközi út városi szakaszát fellebörgözzák, a főposta előtt pedig diadalkaput állítanak fel azon a helyen, ahol a város nevében dr. Lipozenics László városelnök üdvözölni fogja a kormányelnököt és a minisztereket. Az ünnepélyes fogadtatás után a miniszterelnök a kíséretében lévő autósorral

Horgosra, a határra hajt, ahol

átadják a forgalomnak a nemzetközi autótutat.

A miniszterelnök kíséretében lesz az építésügyi minisztérium mintegy negyven szakembere, valamint a szuboticei szenátorok és a politikai élet előkelőségei. Horgosról két óra tájban térnek vissza az előkelő vendégek és banketten vesznek részt a Bárány-szálló éttermében.

A bankettre a miniszterelnök negyventagu kíséretén kívül negyven szuboticei polgár kapott meghívást.

Délután a különböző egyesületek tiszteletét fogadja a miniszterelnök, köztük

a magyarság képviselőit is meghallgatja.

Este hét órakor a kormánypárt szuboticei szervezeteinek Jurics és Ivandekics frakciói együttes konferenciát tartanak a Városi Színház hangversenytermében. A megbeszélésen Cvetkovics Dragisa miniszterelnök nagyszabású politikai beszédet tart és minden valószínűség szerint tekintélyének latbavetésével létrehozza a megegyezést a szuboticei kormánypártban.

Csáky magyar külügy-miniszter beszéde kedvező hatást keltett a jugoszláv sajtóban

Az angol lapok is teljes terjedelemben közölték a beszédet

Csáky István gróf, magyar külügyminiszter beszéde nemcsak a magyar, hanem az egész európai, de különösen a délkelet-európai sajtóban keltett nagy visszhangot. A jugoszláviai vezető lapok, a beogradói Politika és Vreme első oldalukon közlik a beszédet Csáky gróf fényképével együtt. A Politika első oldalát majdnem teljes egészében a beszéd tölti ki. A lap budapesti munkatársa a magyar parlament üléséről is részletesen beszámol és megállapítja, hogy Csáky gróf Németország és Olaszország után azonnal Jugoszláviáról szólott. Beszédének Jugoszláviára vonatkozó részét a képviselők nagy éljenzéssel és tapssal fogadták, annak bizonyítékául, hogy Magyarországon milyen barátságos hangulat van Jugoszlávia irányában.

Az Avala római tudósítása szerint az olasz lapok első oldalaihoz hozták Csáky gróf beszédét és különösen hangsúlyozták a magyar külügyminiszternek Olaszországhoz intézett szavait, amelyekben rámutatott arra, amit Olaszország a magyar nemzeti ügynek tett.

Az angol lapoknak a Reuter-ügynökség teljes terjedelmében továbbította Csáky beszédét és ezt a londoni lapok így is hozták. A londoni

lapok meglepedéssel állapítják meg, hogy Magyarország bizonyos feltételek alapján kész a délkelet-európai semleges blokkban résztvenni. Csáky beszédét az angol sajtó államférfiúi, mély, bátor, de mérsékelt beszédnek mondja.

A ROMÁN SAJTÓ VÉLEMÉNYE CSÁKY BESZÉDÉRŐL

Bukarestből jelentik: Csáky gróf magyar külügyminiszter beszéde az egész román sajtóban rendkívül nagy érdeklődést keltett.

Általában megállapítható, hogy a román sajtó elégedetlen Csáky beszédével. Különösen kellemetlenül érintette a román sajtót a beszédnek az a része, amely a magyar-román viszonyról foglalkozott. Az Univerzul azt írja, hogy különös az a mód, ahogyan Csáky a helyzetet tisztázza akarja. Különös azért, mert Csáky nem hízogó szavakat mondott a román-magyar viszonyról, hanem a régi szövegeket ismételte. Ezek pedig nem alkalmasak a helyzet rendezésére.

A lap valószínűnek tartja, hogy a román külügyminiszter hamarosan választ ad a beszédre. Ismeretes — folytatja a lap —, hogy Románia többször is ajánlatot tett Magyarországnak a jóviszony megeremlé-

sére, de a magyar kormány minden ilyen kísérlettel szemben elutasítón viselkedett. Csáky gróf azt a feltételt szabja a román kormánynak, hogy az erdélyi magyarsággal jól bánjanak. Nem veszi figyelembe — írja a lap —, hogy az erdélyi magyarság hivatott vezetői már régebben elismerték, hogy meglegedettek.

Gróf Csáky kijelentései igen sajnálatosak — fejezi be a lap a cikket —, mert éppen most lenne nagy szükség arra, hogy a béke érdekében a kormányok egymással szemben méltányosak legyenek.

Autós ut méregbe jött

Ismeretlen férfi hátbalölte Schwebler feketicsi malomtulajdonost,

mert nem tért ki idejére kocsijával

Feketicről jelentik: Vrbász közeliében kellemetlen kalandban volt része Schwebler Péter ismert feketicsi malomtulajdonosnak. Schwebler lisztet szállított Novivrbászra, zsákokkal megrakott kocsiját maga hajtotta. Nem messze a várostól, nagy fekete luxusautó közeledett feléje, jelzett, mire

Schwebler kitért.

Az autónak lassítani kellett s ez úgy látszik nagyon felingerelte az urvezetőt, mert amikor a kocsival egyvonalba ért, megállt és kiszállt az autóból.

Mintegy 40 év körüli, jól öltözött, megtermett egyén támadt durván a malomtulajdonosra, felelősségre vonta, hogy miért állta el az utját. Schwebler nem nagyon bírja az államnyelvet, ezenkívül azt hitte, hogy az ismeretlen ember kissé beszszelt, úgy gondolta tehát, hogy jobb ha tovább megy. A lovak közé csapott és elindult, néhány méterről azonban visszanézett és ereiben meghűlt a vér.

Az ismeretlen revolverrel éppen célbavette s abban a pillanatban, amikor Schwebler visszafordult és le akart hajolni, a revolver eldőrdült és a golyó Schwebler hátába furódott.

Az idegen, mint aki jól végezte dolgát, beszélt rendszám nélküli autójába és elszáguldott.

Schwebler azonnal dr. Hetzel vrbászi szanatóriumába hajtott, ahol segélyben részesítették és megállapították, hogy sérülése, szerencséjére, könnyű természetű, de

könnyen halálos is lehetett volna, ha a lövedék nem akad meg a bordában.

Jelentés ment a rendőrségre, amely azonnal széleskörű nyomozást indított a tettes kézrekerítésére, ezenkívül Schwebler is kéri mind azokat, akik a fent leírt fekete, rendszám nélküli luxusautóról közelebbit tudnak, hogy haladéktalanul jelentsek neki Feketicre, a Schwebler-malom címén.

IGÉRET

— Lehoznám, drágám, a «llago» is az égről...
— Inkább vegyél egy bundát!
— Ne kívánj lehetetlent.

HIREK

HIDEG, DERÜLT IDŐ

Tegnap az egész ország területén felhős, esős idő volt. Csak a tengerparton derült ki némileg. A hőmérséklet csökkent.

A legalacsonyabb hőmérséklet Ravno Podoljen volt -12 fok, a legmagasabb Dubrovnikban +13 fok.

Várható időjárás: Hideg, fokozatosan kiderülő idő. Eső csak délelőtt lesz.

Beslics miniszter nyilatkozta a közlekedésügyi kérdésekről. Beslics Nikola közlekedésügyi miniszter tegnap fogadta a sajtó munkatársait és beszámolt a tárgya hatáskörébe tartozó fontos ügyekről. A miniszter kijelentette, hogy a vasúti közlekedés a mai nehéz időkben is teljesen megfelelő bonyolult feladatának. A vasúti közlekedést százszázalékban kihasználják. Eddig a kelletténél is több vonat futott, azért több vonatjáratot be kellett szüntetni. A gyakori késések oka az, hogy a külföldi vonatjáratok is késnek. A miniszter ezenkívül ismertette a tengeri közlekedés helyzetét is.

A bán Beogradban. Dr. Radivojević Jován dunai bán tegnap reggel Beogradba utazott hivatalos ügyek intézése érdekében.

Áthelyezés. A közoktatásügyi miniszter Mák Aladár noviszádi tanítót áthelyezte a dunai báni hivatal közoktatásügyi osztályának számvevőségére. Mák Aladár Bácskatopolán és Noviszádon huszonhat esztendőig működött a tanítói pályán.

A noviszádi adóhivatal figyelemztetése a háztulajdonosok részére. A noviszádi adóhivatalnak tudomására jutott, hogy egyesek felkeresik a noviszádi háztulajdonosokat, az adóhivatalt kiküldöttjeiknek adják ki magukat és fizetés ellenében kitöltik az adóvallomási ivateket. Az adóhivatal figyelemzteti a háztulajdonosokat, hogy senkit nem küldött ki az ivatek kitöltésére, akik járnak, közönséges zugirások és nincs felhatalmazásuk arra, hogy az ivatek kitöltéséért pénzt fogadjanak el.

Könnnyű Biszerkát táncba vinni? Petrovgrádról jelentik: Kurucsev Iván 19 éves melencei földmiveslegény 1938 január 14-én megleszte a bálból hazatérő Udicki Biszerka 17 éves leányt, felkapta és lakására akarta vinni, hogy uszkosztassa és kényszerítse szüleit, hogy hozzá adják feleségül. A leány azonban megkapaszkodott egy fában, kiáltozni kezdett, mire előjöttek ismerősei és kiszabadították szorult helyzetéből. Kurucsevet a lány szoktetési kísérletért most vontatja felölősségre a bíróság. A vádlott beismerte a vádat, de kijelentette, hogy nem érzi bűnösnek magát. A bálban együtt táncolt a leánnyal és tánc közben megbeszélte a szoktetést, amihez Biszerka megadta a hozzájárulását. A megbeszéléshez híven elhagyta a tánctermet és leste a leányt, aki néhány perc múlva csakugyan megjelent. Felkapta, hogy haza vigye, de úgy látják a leány megmondolta a dolgot, megkapaszkodott a fában és kiáltozni kezdett. Amikor ezt látta, nem erőszakoskodott, hanem otthagya a leányt. A bíróság Kurucsevet felmentette a vád alól.

Adai hírek. Ozsvald Mária tanítónőt Molról a felsőbb hatóság Adára a gunarasi iskolához nevezte ki. A községi előjáróság figyelemzteti a lakosságot, hogy a légvédelmi gödröt felülvizsgáló bizottság egyúttal összeírja a háziállatokat, ezért kéri, hogy pontos adatokat jelentsenek be büntetés terhe mellett.

Vizözön a noviszádi Futakuton. Panaszos levelet hozott tegnap a posta szerkesztőségünkbe. A Futaki uti vasúti töltésen túl eső részének lakói panaszozzák, hogy kiönti őket a víz, amely az utóbbi napok állandó esőzése következtében veszedelmes méreteket öltött a városnak ezen a részén. A segítséget abban látják, ha a vízlevezető árkokat lecsapolnák vagy legalább kitértítik, de minél előbb, még mielőtt bevezetnék a csónak-közlekedést a Futaki-uton.

Szerencsétlenségek és verekedés Mólón. Mólóról jelentik: Baranyi György gazdálkodó 12 éves Gyurka nevű fia mángorlás közben a gép alá került, amely lábát törte és súlyos belső sérüléseket is okozott. A sérült fiút dr. Kiss Antal segélyben részesítette, majd beutalta a szubotceai kórházba. — Kiss Lukács munka közben bal hüvelykujját kettévágta. Segélyben fia, dr. Kiss Antal részesítette. — Súlyos szerencsétlenség érte az állomáson cukorrépat bevagonyozó munkásokat. Az egyik vagont tolták el helyéről, vigyázatlanságuk következtében azonban az ütközők közé, illetve a kerekek alá kerültek. A szerencsétlenség alkalmával Pataki Mátyás jobb kezének három ujját összemorzsolta az ütközők, ifju Braesko Péternek eltört a balkarja, Napik Ferenc pedig lábát törte. — Az Urbán Mária féle országutmenti csárdában Csursics Andrija és Badulis Grujó fiait úgy összeverték Kocsis József és Kocsis Antal gazdálkodókat, hogy orvosi segélyben kellett részesíteni őket. A veselkedők ellen megindult az eljárás.

Petrovoszelói hírek. Az előjáróság figyelemzteti a lakosságot, hogy az 1940. évre előirányzott kéményseprődíjakat a 3-as számú hivatalos szobában a hivatalos órák alatt bárki megtekintheti. — Tözsér Nándor kántorsegédet — aki eddig Petrovoszelón működött — Martonoson egyhangulag kántorra választották.

Igy vásárol cséplőgépet Rákics Milán. Petrovgrádról jelentik: Rákics Milán 51 éves beodrai földmives hitelbe megvette 12.500 kiló buzáért Kalmár János cséplőgarnitúrát, aki a vételár kifizetéséig fenntartotta magának a tulajdonjogot. Rákics ennek ellenére eladta a cséplőgépet és Kalmárnak nem fizetett. Rákics emiatt bíróság elé került és azzal védekezett, hogy a cséplőgépben annyi javítani való volt, hogy kénytelen volt ócskavasként 4000 dinárért eladni. Miután a javításokra majdnem annyit költött, Kalmárnak nem fizette meg a vételárát. A bíróság Rákicsot 30 napi szigorított fogházbüntetésre ítélte.

Fejbeverésért 15 napot kapott egy écskai legény. Petrovgrádról jelentik: Hartmann Mihály 20 éves sztáraécskai földmiveslegény ellen az volt a vád, hogy július 18-án fadoronggal fejbesújtotta Tomasz Péter földmives és súlyos sérülést ejtett a fején. Hartmann tegnap vontatja felölősségre a bíróság. A vádlott beismerte a tettet és azzal védekezett, hogy összeveszett Tomasszal, mert sértegette. A bíróság a verekedő földmiveslegényt 15 napi szigorított fogházbüntetésre ítélte.

Belepte a határt a dér...

Belepte a határt a dér
Pereg, pereg a falevél,
Ősz borult a tájra.
Mintha minden falevéllél
Egy emlékem, egy reményem
Őrökre elszállna.
Engem is belep a dér
Rám is pereg falevél
De nem ez fáj nekem.
Fáj, hogy sosem voltam boldog,
S ezért az én könnyem csillog,
Minden falevélen.

DOBOS ÁRPÁD LÁSZLÓ

««(IIII)»»»

TEMERINI HIREK. Temerinben mozgalom indult meg a villany árának leszállítása érdekében. A mozgalmat a helybeli gazdasági szervezetek vezetői magukévá tették s az ügyben kedden tartották a második értekezletet a község háza tanácstermében. Az értekezleten mintegy negyvenen vettek részt. Megállapították, hogy a járeki villanytársaságnak már két év óta magasabb árat fizetnek, mint ahogy a szerződés előírja. Az értekezleten megtárgyalták a további teendőket. A mozgalomhoz a községi vezetőség is csatlakozott. Pénteken a községi képviselőtestület gyűlést tart s az ügyet is tárgysorozatra tűzték. A villanyár leszállítása ügyében megindult mozgalom így valószínűleg eredménnyel jár, a fogyasztó közönség nagy öröme. — A vasárnapi országos vásár nem a legjobban sikerült. Az állatvásárra a szokottnál kevesebb felhajtás volt. A katonaság részére vásároltak 6 lovat 4000 dinár körüli áron. Azonkívül még 22 ló, 120 szarvasmarha, 250 sertés cserélt gazdát. A lovak ára 2-5000 dinár között váltakozott, a szarvasmarha ára 1500-tól 3000 dinárig. Külföldről csak görögországi kereskedők voltak, de különösebb vásárlást nem eszközöltek. A kirakodó vásár közepes volt. A vásárookra járó zsebmeteszők a temerini vásárra is ellátogattak s jó fogást csináltak. Ökrész János gazdálkodó 12.000 dinárral a vásárra indult, mert jószágot akart vásárolni. Amint a vásárra ért egy csudafog-huzó mutogatta tudományát s huzta ki az ujjával mindazok fogát, akik jelentkeztek. A hangoszóval hirdetett munkára sokan voltak kíváncsiak s Ökrész János is odament s addig nézegette a foghuzást, míg egyszer csak azt vette észre, hogy az ő pénztárcáját huzta ki valaki a benne levő 12.000 dinárral együtt. Azonnal jelentést tett a csendőrségnek, de a tettet nem sikerült elfogni. Bozsicsics Ilija telepes a rőfőszerkesztők sátoránál addig alkudott, amíg ügyes zsebmetesző a zsebében levő tárcáját kétezzer dinárral elemelte. Bozsicsics ezen annyira meglepődött, hogy a kezében lobogtatott 500 dinár is nyomtalanul eltűnt. Dondur Miladin szregi telepestől 800 dinárt, azonkívül még több kisebb zsebmeteszést is elkövettek. A tetteseket nem sikerült elfogni. — A községi előjáróság értesíti a lakosságot, hogy az 1940. évre járó báni jégkárbiztosítási díjat 1939. december elsejéig kell befizetni, mert később kamatot is szednek. — Figyelemztetik azokat, akik kerékpárjukat eddig még nem jelentették be, hogy mielőbb okvetlenül jelentsek be regisztrálás végett. — A községi adóhátralékosokat figyelemztetik, hogy a végrehajtást megkezdték. — A Temerini Sport Klub szombaton este műsoros Katalinestet rendez a Kaszinó vendéglő helyiségében.

Kiskoru tolvaj sorozatos ékszerlopása Szentán. Szentáról jelentik: A szentai rendőrség letartóztatott egy kiskoru cigánylegényt, aki több mint száz órát és más értékű tárgyat lopott össze több ezer dinár értékben. A rendőrség folytatja a nyomozást a tolvaj kiskoru bűnlajstromának összeállítására.

Noviszád város előjárósága megállapította a kenyér legmagasabb árát. Noviszád város előjáróságának árelenőrző bizottsága legutóbbi ülésén a kenyérrákkal foglalkozott. Az ülésen megjelent Balabusics főzsedügnök is és felvilágosításokat nyújtott a lisztárakra vonatkozóan. Balabusics kijelentette, hogy a buza ára állandóan esik és ugyanígy kilátás van a liszt árának esésére is. A buza áresésének oka az, hogy a malmosok beszüntették a vásárlásokat. A bizottság hosszabb vita után a következőkben állapította meg a kenyér legmagasabb árát: Barna 2,75, fehér 3, lukszus 3 és fél dinár. A buza és liszt árának további esikésének esetén ezeket az árakat is mérséklék. Az árakat a rendőrség ellenőrzi.

Bodnár Józsi halála a bíróság előtt. Petrovgrádról jelentik: Bodnár Julianna 59 éves novibecsei asszony vétkes gondatlansággal vádolva került a bíróság elé, mert a vádirat szerint július egyik napján nem ügyelt kellő gondnal József nevű 3 éves unokájára, aki a vizesárokba esett és megfulladt. Az asszony a tárgyaláson azzal védekezett, hogy két unokájának viselte gondját. A nagyobbakat csak néhány percre hagyta magára, hogy elaltassa másfél éves kisebb unokáját és ez alatt következett be a szerencsétlenség. A bíróság az asszonyt a tanuvalomás után felmentette.

22 évig bolyongott egy levelező lap. Spezia közelében a minap furcsa tábori levelezőlapot hozott a posta. A levelezőlapot 1917. december 17-én adta fel egy Savini nevű olasz frontkatonára, aki felajánlja plébánosát értesítette a helyéről. Savini néhány hónappal utóbb egy ütközetben elesett, érthető tehát a pap megdöbbenése, mikor 22 év múltával üzenetet kapott az elhunytól. Még nagyobb volt azonban a helység postatisztviselőjének megdöbbenése, akinek ismerősnek tűnt fel az írás, amikor a levelezőlapot lepecsételte. Ez a tisztviselő az elesett frontkatonára özvegye volt.

Négy napi szomjazás: halál. (Michigan) — A michigani (Amerika) egyetemen Koller tanár kísérleteket folytatott annak megállapítására, hogy meddig lehet el az ember víz nélkül. Megállapította, hogy az ember szomjazás következtében testsúlyának legfeljebb hat százalékát veszítheti el. Ezen határon túl már a megbetegedés jelei mutatkoznak. Aki tehát 70 kilogramm nehéz, testsúlyából szervezetének veszélyeztetése nélkül szomjazás következtében 4 kilogrammot veszíthet. Ez a helyzet 3-4 napi szomjazás után áll elő. Ezen időn túl a nyelv már keményedni kezd, a bőr kiszárad és a szemek beesnek. Itt már kezdetét veszi a kínos szomjanhalás.

INDIÁBAN MEGSZÁMLÁLJÁK A TIGRISEKET

Valóban bátor, sőt merész lehet, ki megszámlálja a tigriseket. De az, ki ily szerepet vállal ott, Hogy' tölti ki a számlálólapot? Hogy' kéri meg a tigristől nevét, A születési évét és helyét? Hová tartozik, melyik fajcsoportba? S hogy himlő ellen hányszor volt beoltva? S mert számláláshoz rengeteg adat kell, Megszámlálják-e: hány embert faltak fel?

FANYAR TÓBIÁS

Kétszáz dinár egy kiló leányus. Szarajevóból jelentik: Különös adásvételi szerződést kötött két szarajevói cigány. Halilovic cigányvajda szép 13 éves lányát eladta Rahmánovic Huszó fiatal cigánynak, aki halálosan szerelmes a lányba. Az apa kilónként 200 dinárért adta el a lányt. Mivel a cigányszépség 47 kilót nyomott, Rahmánovic 9400 dinárt fizetett érte.

Dr. Budiszávyevics szociálpolitikai miniszter a betegsegélyző központjában. Zagrebból jelentik: Dr. Budiszávyevics Szrgyán szociálpolitikai miniszter tegnap Zagrebben ellátogatott a munkásbiztosító központi betegsegélyzőjébe és ott a betegsegélyzőre vonatkozó megbeszéléseket folytatott.

Kérek egy üveg »Növényharmat«-ot! Ha erre valahol azt mondják: »Az nincsen, de van annál valami sokkal jobb«, úgy gondoljon a bölcs közmondásra: »Ki azt igéri, aranyat csinál, ezüstöt akar kicsalni!« Az ez erjő »Növényharmat« csak törv. védett zöld üvegben zöld csomagolásban valódi. Ára patikákban, üzletekben 12.— dinár.

Református egyházi hírek. Ágoston Sándor püspök a Szabó Pál levélta lemondásával megüresedett daruvári református missziói egyház gondozó lelkészéül Balla Sándor feketési református segédlelkészt nevezte ki, aki november 15-én foglalta el új beosztását. Az új helyettes lelkész a hó minden vasárnapján Daruváron, második vasárnapján Korenicában, harmadik vasárnapján Imsovcin, negyedik vasárnapján Czepidlakén s ötödik vasárnapján, ha van, Kutinán fog istentiszteletet tartani. A vidéki szörfvényekbe már szombaton kiutazik s hétfőn este tér vissza Daruvárra, tehát minden szörfvényben három napig dolgozik. Ez alatt elvégzi a vallásitanítást, vasárnap esti iskolát, bibliaköröket, énekórákat, házi istentiszteleteket tart és foglalkozik az ifjúsággal.

Megható szép ünnepségben volt része vasárnap a kővárosi református egyházközösségnek. Ezen a napon iktatták be hivatalába Sipos Mihály újonnan megválasztott református lelkészt és ezen a napon tartotta esküvőjét az újonnan belkutatott lelkész Záké Máriával, Záké János kővárosi tanító leányával. A belkutatást Ágoston Sándor református püspök végezte, aki maga is valamikor kővárosi lelkész volt s szép beszédben köszöntötte az új lelkészt és az új házaspárt. — A dunaiában Mayer Adám velimirovaci református lelkész hitoktatóvá nevezte ki a nasiceai, podravskaszlatinai és gyurgenováci állami polgári iskolákhoz.

Női téli kabátok, kesztyűk, harisnyák, fűzők és melltartók szaküzlete: Fischer J. és Fia, Novi Sad, Trg Oslobođenja 2.

Születés, házasság, halál Petrovgradon. A petrovgradai anyakönyvi hivatalban a legutóbbi kimutatás óta nyolc leány és hat fiúgyermek születését jelentették be. Házasságot kötöttek: Csábi János és Mészáros Rozália, Sztójánovic Blagoje és Buchecker Georgina, Kiss István és Pretz Katalin, Protics Szredoje és Pávics Mária, Baka Imre és Kátai Rozália (Gornya Muzsla), Kolundzics Dusán és Lemka Mária, Mironov Konstantin és Angelo Ludmila, Pandurov Radivoj és Bleesz Irén, Vukov Szvetisláv és Miucsin Kovinka. Meghaltak: Popovic Milán 80 éves, Weszter Jakab 79 éves, Nendl György 12 éves, Tyuresin Dusán 55 éves, Tápai Anna 31 éves, Urzó Mátyás 92 éves, Csirics Sztéva 77 éves és Albrecht Ágnes 89 éves korában.

Szombor város rendőrfőnöke elfoglalta hivatalát. Szomborból jelentik: Gyorgyevics Miodrag volt noviszádi rendőrigazgató helyettes tegnap elfoglalta hivatalát, mint Szombor város rendőrfőnöke. A rendőrfőnök szívesen elbeszélgetett a sajtó képviselőivel és támogatásáról biztosította két Gyorgyevics Miodrag működése elé nagy bizalommal tekint Szombor lakossága.

Kis női híradó

Különös perről ad hírt az egyik svájci lap. Egy asszony villanyvasalóval vasalt s egyszer csak hangos kiáltással összeesett. A férj kártérítésért beperelte a gyárost. A kereset szerint a szigetelőréteg bizonyos ideig tartó vasalás után átégett s ezzel halálos szerencsétlenséget okozott. A gyár viszont azt állítja, hogy az asszony frissen mosott fapadon meztláb állva dolgozott. Szakértők ugynevezett hőmérsékleti kapcsolásról beszéltek a bíróság előtt, egy olyan jelenségről, amely az elektromos iparban eddig állítólag ismeretlen volt s így nem is tartották szükségesnek az ellene való védekezést. A bíróság nem tudott dönteni a különös ügyben, tanulságul azonban megállapítjuk, hogy nedves padlón állva nem szabad vasalni. Célszerű időnként a villanyvasalót kikapcsolással lehűtenünk s nem árt a szigetelőréteget is olykor-olykor kipróbáltatni, természetesen hideg állapotban.

Akinek rosszkedvű a férje, ezental hamarosan jókedvre hangolhatja egy görög tanár most megjelent receptje alapján. A gyógyítószer szerinte a cukor. »Minél nagyobb a rosszkedv, az ingerültség, annál több cukor kell a legyőzésére. Gondoskodni kell arról, hogy minden étkezésnél cukros ételek legyenek az asztalon. Reggelire dzsemet, mézet adjunk. Édes befőtt mindig kerüljön felszolgálásra. Ha a rosszkedv már robbanásához jár közel, a férj tudta nélkül dzsemet kell tenni minden ételbe, persze annyit, hogy az étel ize ne változzék meg. A cukor édességét fűszerekkel és egyéb hozzáadatokkal leplezzük. A görög tudós szerint, aki ezt a receptet követi, a legmozrusabb férjből is jókedvű urat csinál!

SZTÁRIBECSEI HÍREK. A sztaribecsei községi előjáróság, mint megírtuk, pályázatot írt ki a Vrbászra távozott Lalin Jován főjegyző helyére. A megüresedett állásra Budisin Trivó sztaribecsei szolgabíró, Petlyánszki Szávó lazarevói jegyző, Szávin Milorád sztaribecsei adófőjegyző, Vörgics Sztóján petrovoszlói aljegyző, Rádin Ránkó volt sztaribecsei főjegyző és Szpájics Nesztor sztaribecsei községi tisztviselő nyújtottak be pályázatot. Dr. Nikolájevics Tihomir főszolgabíró a pályázók közül Budisin Trivót, Petlyánszki Szávót és Vörgics Sztójánt jelölte. A községi képviselőtestület csütörtökön délután 4 órai kezdettel ejti meg a főjegyző választást, amely iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg a polgárság körében. — A báni hivatal a napokban kelt határozatában jóváhagyta Sztáribecse község 1939/40 évi költségvetését, úgy ahogy a képviselőtestület összeállította.

A luzerni elszámolás. (Genf) Svájcban a luzerni templom orgonáját tartották a legnagyobbak, amelyet 1640—1654-ben a salzburgi Johann Geissler épített fel. A pompás orgona tervét 1633-ban a jeles Geissler Miklós készítette. Az orgonaépítő mestert a szép honoráriumon kívül gazdagon megajándékozták. A megrendelőket azonban nem várt meglepetés érte, amikor Geissler az orgonaépítők hagyományos jogán azt követelte, hogy az orgona legnagyobb sípját az ő számára rozssal vagy borral töltsék meg. Az óriási sip csaknem hat méter magas és olyan széles, mint egy jókora fatörzs. Átmérője a templom hajójának egyik oszlopán egy nagy körrel van kirajzolva.

Öthavi fogházra ítélték egy szubotici földbirtokost. Szuboticiáról jelentik: Szubotics Sztarahinya büntetőtanácsa tegnap délelőtti tárgyalta harmadszor Sztarajkov Sztipán 56 éves földbirtokos bűnügyét. Sztarajkov a vádlat szerint 1937 március 12-én késsel megtámadta Ruszki Milánt, aki előző nap 3500 dinárt hagyott nála örökre és visszakerült tőle. Ruszki, amikor elment a pénzért, alig akart hinni füleinek, mert Sztarajkov letagadta, hogy valaha is pénzt kapott tőle. Amikor Ruszki tovább is követelte 3500 dinárját, a földbirtokos kért ragadott fel és kikergette házából Ruszkit. Az első tárgyaláson elítélték Sztarajkovot, a felsőbb hatóságok azonban az ítéletet megsemmisítették és új tárgyalásra vetették vissza az ügyet. A második tárgyaláson felmentették a vádától, azonban ezt az ítéletet is megsemmisítette a felsőbb bírósági hatóság és ismét új tárgyalást rendelt el Sztarajkov ügyében. A tegnapi tárgyaláson a bíróság ismét úgy találta, hogy Sztarajkov Sztipán bűnös az ellenében emelt vádban, ezért öthavi szigorított fogházra ítélték. Az ítélet nem jogerős.

Meghívó. A noviszádi »Cecilia« egyházi énekkar összes (női és férfi) tagjait kérem, hogy a ma, csütörtökön este 8—9-ig tartandó összpörbára eljönni sziveskedjenek. Az ügy fontos. Mindenki jöjjön el! — Karnagy.

Öt szuboticiai suhanc megtámadta a szolgálatot teljesítő rendőrt. Szuboticiáról jelentik: Vasárnap este nagy verekedés történt a szubotici Hupkó-féle vendéglő előtt. Több ismeretlen suhanc rátámadt a szolgálatot teljesítő rendőrszemre, Kovácsévics Dezsőre és súlyosan összeverték, majd elmenekültek. A szubotici rendőrség nagy készséggel látott a nyomozáshoz és két napi hajsza után sikerült is a verekedőket kézrekeríteni. Nyolc fiatalembert tartóztattak le. A kihallgatások eredményeként bebizonyult, hogy a legények közül öten, Tamási Fránya és Joszif, Katanics Pávle és Kovácsics Petár, valamint egy kiskoru legény valóban részt vettek a rendőrvéresben, három azonban teljesen ártatlanul keveredett az ügybe. A rendőrség erre a három fiatalembert szabadon bocsátotta, az őrizetben tartott öt verekedőt pedig a rendőrbíró elé kísérte, aki fejenként 500—500 dinár pénzbírságra vagy 10 nap elzárásra ítélte őket. A verekedő legényeket átadják a bíróságnak.

Fizetésemelés a bajmoki községében. Bajmoki község képviselőtestülete Mándics Máté elnökletével közgyűlést tartott, amelyen a községi hivatalnokok fizetésemelésének kérdését tárgyalták. Vojvodics Dimitrije és Marjánovic Béla községi iratok fizetését 800—800, Schwob József, Sztanik Pál és Vukovics N. iratok részére 600—600 dinárt állapítottak meg visszamenőleg 1939 április 1-ig. Vidák Elek levélkihordó fizetését 300 dinárra emelték.

TELJESEN SZEGÉNYEK! Ha ügyvédre van szükségük, úgy forduljanak dr. Pavlovics Ozren ügyvédhez, Noviszád, Kolodvorszki Prolaz 5 szám alá, aki ezt a munkát ingyenesen végzi.

Ez »Jó barát«? Veszedelmes álhírlapíró tartóztatott le a szpliti rendőrség. Kézrekerült Pahányi Marinkó, rovtomultu csavargó, aki Szplítnben »Jó barát« címen hetilapot adott ki. A lapban főként a szabadszerzemel kérdését tárgyalta és ezzel kapcsolatban pornográf-izű elbeszéléseket közölt. Amellett szerelmi ügyek szellőztetésével a város több tekintélyes polgárát megszarolta. A rendőrség hamarosan figyelmessé vált rá és letartóztatta. Kiderült, hogy Pahányi Marinkó Szplítnben mintegy 20.000 dinárt szerzett csalárd uton. Amellett megállapították azt is, hogy Zagrebben és környékén eddig különböző szélhámosok miatt összesen tízenyolcszor ült fogházban. A szélhámost átadták a bíróságnak.

Belehalt sérüléseibe a Pancsevón leölt beográdi ügyvéd. Jelentették, hogy vasárnap virradó éjszaka Pancsevón megdöbentő tragédia történt. Fátics Márkó pancsevói ügyvéd az Esplanade szállóban összeesett Jelenics Ráka beográdi ügyvéddel és revolverrel lelőtte. Fátics több lövést tett beográdi kartársára, akinek hasába furódtak a golyók. Az életveszélyesen sérült beográdi ügyvédet beszállították a pancsevói kórházba, ahol dr. Gyurisics sebészorvos műtétet hajtott rajta végre. A műtét részben sikerült, de hashártyagyulladás lépett fel és kedden végzett az ügyvéddel. Jelenics meghalt anélkül, hogy eszméletre tért volna. Holttestét Beográdba szállították és nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra. A gyilkos Fátics ügyvéd kedden ünnepelte szlaváját a börtönben és ezalkalommal órák hosszat imádkozott áldozatáért...

Mit ér egy feleség és gyermek? Newyorkból jelentik: Most került elő egy magángyűjteményből Lincoln elnök egy levele, amelyért szép összeget kínálnak, mert a levél rámutat a volt elnök jellemére. Mikor Lincoln még Springfielden ügyvédeskedett, egy newyorki cégtől levelet kapott, melyben egy springfieldi lakos hitelképessége iránt érdeklődtek.

Lincoln a következőket válaszolta: »Elsősorban is felemlitem, hogy az illetőnek felesége és gyermeke van; ez minden ember szemében legalább is félmillió dollár ér. Azután van egy irodája, melyben asztal is van, ez legalább 1.50 centet megér. A három széklet pedig egy dollárra becsülhetem. De hogy el ne feledjem, a szoba egy sarkában egy nagy patkánylyukat is láttam, mely ugyancsak érdemes lenne a betekintésre. Tisztelettel A. Lincoln.«

5 kérdés:

1. Ki írta le mint szemtanu Pompeji pusztulását?
2. Mennyi száznak egy és fél harmada?
3. Ki parancsolta meg a betlehemi gyermekgyilkosságot?
4. Ki volt Boccaccio ifjúkori szerelme?
5. Melyik indiai parton fekszik Bombay: a keletin, vagy a nyugatin?

Válasz

regnapi kérdéseinkre

Kérdés: Hogyan hívták azt a hajót, amelyen Jazon Kolchisba ment az aranygyapjuért?

Felelet: Argo.

Kérdés: Mely században építették a Campanilét, amely Velencében áll?

Felelet: A XX. században, mert a régi campanile összeomlott.

Kérdés: Ki volt az a testőr, akinek döntő szerep jutott a magyar irodalomtörténetben?

Felelet: Besseney György.

Kérdés: Melyik városban élt Rómeó és Julia?

Felelet: Veronában.

Kérdés: Miről nevezetes Joachimsthal Csehországban?

Felelet: A rádiumáról.

Szombaton Katalin bál a noviszádi Daloskörben

A noviszádi Polgári Magyar Daloskör helyiségében szombaton este nagyszabású Katalinbált rendeznek. A Katalin-bál rendezőségé minden előkészületet megtett, hogy a közönség minél jobban érezhesse magát és minél olcsóbban szórakozzon. A belépti díjat azért mindössze öt dinárban állapította meg. Gondoskodtak elsőrendű zenéről, továbbá kitűnő italokról és jó konyháról is. Szombaton este tehát mindenki jól érzi majd magát a Daloskörben.

««(||||)»»»

Bokros uram Jermenovcin. Jermenovci műkedvelő ifjúsága 25-én és 26-án a Lelik-féle vendéglő nagytermében előadja a »Bokros uram«-at. Szereplők: Juhász József, Juhász Mariska, Kelemen Ilonka, Berky Klára, Cseh Feri, Móricz János, Móricz Bözsi, Kelemen Mihály, Kelemen Gábor, Fehér Ilonka, Bottyán Mihály, Lelik Etus, Huszka Mariska, Simon József, Móricz Lajos és Turi Lajos. Rendező Bottyán Mihály, sugó Huszka Sándor.

Katalinbál a noviszádi külső Katolikus Olvasóköri. A noviszádi külső Katolikus Olvasóköri szombaton, november 25-én este Katalinbált rendez. A hagyományos Katalinbálra a termet szépen feldisztik és kitűnő zenekarról gondoskodnak.

A feketési református Keresztény Ifjúsági Egyesület vasárnap esti műsoros összejövetelén Póth Lajos református lelkész tartott rendkívül érdekes, magasnívójú előadást, az új testamentum történelmi háttéréről, megírásának idejéről és ebben az irányban legújabbban is folytatott kutatások eredményéről. Az élvezetes és rendkívül értékes előadást a hallgatóság hálás tapsokkal köszönte meg. — A műsor további részében Sajti Mariska tartott megható és lebilincselő felolvasást: »Eladó a katoná, eladó a Böske« címmel. A műsort bevezető bibliaolvasást Orosz Kálmán végezte, míg az áhitatot Kocsis Antal negyed éves teológus tartotta.

Katalin bál kabaréelőadással a Pasicevói Magyar Közművelődési Egyesületben. A pasicevói Magyar Közművelődési Egyesület 26-án este kabaréelőadással egybekötve tartja meg hagyományos Katalin-bálját. A kabaré programján egyfelvonásos bohózatok, párosjelenetek és énekszámok szerepelnek. Szereplők: Szentmártoni Mancsi és Terus, Tóth Juci, Bán Julia, Jávorka Anna, Ig-rácskai Rózi, Virág Mária, Kaszper István, Szotta István, Molnár Miska, Pintér Jóska, Bán Andris, Moiskó Antal és Vig Feri. A zenét Kaszper János zenekara szolgáltatja. Az előadást Hicsik Miska rendez. Előadás után tánc reggelig.

Katalinbált rendez a szentai Kiszgazdakör. Szentáról jelentik: A szentai Kiszgazdakör vasárnap november 26-án nagyszabású Katalinbált rendez a Hajduska-féle vendéglőben. A bál iránt különösen a kiszgazdakörben nagy az érdeklődés.

Jólsikerült gazdabál Szentán. Szentáról jelentik: A szentai gazdák ifjak vasárnap este igen jól sikerült s látogatott gazdabált rendeztek az Eügen színháztermében. A bál a legjobb hangulatban a kora reggeli órákban ért véget.

SZÍNHÁZ-FILM

Noviszádi Uránia

SERGEANT BERRY

Főszerepben Hans Albers és Norma Belin

Paródia. Sergeant Berry, a lelkesmeretes rendőr bemutatja a nézőnek, mennyire fontos szerepet játszik életében a véletlen, sőt, hogy semmi egyéb az egész, mint véletlen. A véletlent leginkább kellemetlenségekkel kapcsolatosan szokták emlegetni, ezzel szemben az Uránia moziban tanui lehetünk, hogy jó vételek is vannak. Lehet, hogy mindezt csak filmen lehetséges, mindenestre jó hatással van a legpesszimistábbakra is. A Sergeant Berry könnyű paródia, fordulatos, kedves, minden a jó véletlenek mulik benne s hogy mennyi véletlen eseményel van teli a film, annak magyarázatára elegendő annyit mondani, hogy Sergeant Berry a filmet már mint hadnagy fejezi be, — a közönség

szívében pedig felviszi a tábornoki rangig.

A film Csikágóban kezdődik, ahol Berry egy »geng« alvezérét lelövi, vezérét pedig elfogja. Előléptetik, majd Mexicóba küldik, ahol ugyancsak véletlenül köszönheti, hogy ártalmatlanná teszi a veszedelmes csempészbandát. Ismét előléptetik, tiltakozna, de szerénységének tudják be és meg sem akarják hallgatni. Berry csak egyetlen egyszer vetette közbe magát, megakadályozott egy kényszerházasságot, természetesen mindent jóvá tett, feleségül vette a hajadont, arról azonban igazán nem tehetett, hogy bájos araja — merő véletlen — egy dús gazdag Don egyetlen leánya volt. Aki derülni akar, menjen el bizalommal az Urániába.

««(||||)»»»

Nevedszer is tomboló sikert aratott Sztáribecsen a „Ha elmennek a regruták” népszínmű

Vasárnap este zsufolt ház előtt adta elő a Katolikus Földműves Ifjúsági Egyesület műkedvelő együttese Jancuskó Gábor »Ha elmennek a regruták« című 3 felvonásos énekes-zenés népszínművét.

A becsei hálás színházlátogató közönség úgy látszik nem akar megválni a regrutáktól, mert a júniusi tomboló sikert ért harmadik előadás után, lázas érdeklődéssel várta a darab negyedszeri előadását is, hogy a kitűnő szereplők játékában gyönyörködjék. Nem is csalódtak. Olyan színpompás előadást nyújtottak, hogy szüntelen tapsviharral ünnepezték a magyar kultúra nemes munkásait, akik teljes mértékben kiérdemelték az elismerést.

Ami még Sztáribecsen nem fordult elő, az vasárnap este megtörtént, hogy a közönség már egy órával a kitűzött határidő előtt megtöltötte az egyesület színtermét és lázas várakozással várta a regruták bucsuját.

Az előadás előtt Nagy Jucika »Bucus a szülőföldtől« című alkalmi költeményt szavalta el bájos közvetlenséggel.

Utána megkezdődött a darab előadása, amely mindvégig lenyűgöztette a nézőközönséget. A szereplők oly otthonosan mozogtak a színpadon, oly színtiszta, érthetően beszélték, hogy öröm volt látni és hallani őket. A darab női főszerepét Szabó Anuska, a sztáribecsei műkedvelők egyik leghetségesebbike alakította. Eddigi szerepléseiben is kiváló nyújtott minden alkalommal, de ezúttal valósággal remekelt. Dicséret szót már nem is irhatunk róla, mert aki ott volt és látta, aki vele sirt és nevetett, örökre emlékeztetése zárta a már bájos megjelenésével is megigéz, igazi őszinte falusi romantikusságot sugárzó szerelmes leányszót. Valóban megérdemelte a rózsacsokrokat és a sűrűn felcsattanó tapsvihart. Méltó partnere volt Ha-

lapi Mihály, aki kellemes hangjával, átélt alakításával és daliás egyenruhás megjelenésével többszöri tapsviharral részesült. Pálincás Matyi, a verekedő duhaj, de jószívű legény szerepét Ludmán Károly nagyon jól elevenítette meg. Ferencz Juliska a furfangos anyós alakításában — ezúttal kitűnően maszkirozva — remekelt. Sós Miksa a póruljárt gazdag boltos ravaszkodó figuráját Németh György kitűnően adta. De külön is elismerést érdemel, amiért ezt a hálátlan szerepet, amelyben annyi megcségyenülést kapott, oly áldozatkészséggel vállalta. Biróné, a mindenkit segítő és sirató szomszédasszony Nagy Böske és a bírő, Horváth Jenő voltak, akik nagyszerűen adták »méltóságjeljes« szerepüket. Józsa Lázár és Barna András, a tipikus falusi gazdák, zamatos kiszólásaiért és lendületes táncukért derűs tapsviharral részesültek. Karácsonyi Juliska, a csinos Sári cigánylány, csillogó gyöngyökkel elárasztott öltözetében a főzőkanalakkal lejtett gyönyörű táncáért megújrázott tapsot kapott. Általános derűt keltett Pepp János szegedi Mózi kocsmáros szerepében. Dr. Kiss ügyvéd alakításában Beretka Géza nagyon jó volt. Mint mindig, úgy most is kitétt magáért Jancsi cigánybandája: Varayu Pista (primás), Lakatos Bandi, Kókai Anti, Rumincsik Misa és Rác Pista. Remek alakításokkal általános derűt keltettek. — Szemendri János. Balogh postás szerepében meglepően jól játszott. Károlyi Böske, mint Terus és Simics Juliska, mint Zsuzsi koszorú lányok különösen kitűntek. Kedves jelenet volt, amikor Nagy Jucika és Brankovics Öcsi, a kis csöppsegek, csillogó magyar ruhácskájukban rózsacsokorral a kezükben felköszöntötték a matyó öltözetű menyasszonyt. Nagyon jók voltak: Koszorú István, Pál Bandi és Paláshy János mint daliás, piros nadrágos huszárok, akik

meghatóan bucsúztak el Pisák Juliska, Hóvé Gizike, Knecht Rózsika és Kiss Verka koszorú lányoktól. Csillag Piroska, mint a koszorú lányok vezetője gyönyörű táncáért többszöri tapsviharral részesült.

A szindarab zenei részét és az utána reggelig tartó táncmulatság zenéjét Verebes Pista és László hírneves cigányzenekara szolgáltatotta kitűnően. A darabot Csajkás Antal káplán és Kinka János rendezték, a sugó Nagy József, technikai rendező Varnyu István volt.

Nem frázis, amikor megállapítjuk, hogy a hatalmas színházteremnek szorongásig megtelt minden zuga. A szemnek kedves látvány volt, amikor a legények pompás ruhájukban, a lányok díszes pártával a fejükön lejtették a szebbnél-szebb táncokat. A hálás közönség nem fogyott ki a tapsból. Ujrázott, megint ujrázott, s háromszor is a függöny elé követelte a kitűnő szereplőket. Mind ezek után, szilárd meggyőződésünk, hogy Jancuskó Gábor »Ha elmennek a regruták« népszínműve nemcsak Jugoszláviában, hanem mindennütt, ahol magyarul beszélnek, döntő nagy sikerre számíthat.

««(★ ★ ★)»»»

Kitűnően sikerült az adai Katolikus Ifjúsági Egylet kabaré estje. Az adai Katolikus Ifjúsági Egyesület vasárnap a Centrál kávéház nagytermében kabaré estet rendezett telt ház előtt. Táncszámokat Miklós Mariska, Banyári Matild, Kaszás Ilonka és Resocki István adtak elő, magyar táncot Fehér Jucika. A táncokat a közönség nagy tapsviharral jutalmazta. — Majd színre hozták Bodor Pál: »Légy szives adj száz dinárt« és »Mégse megy el a Borcsa«. Szereplők: Girizd Rózsika, Csányi Margitka, Forgács Irénke és Resocki Nándor. Lőrinc Miklós: »Haladjunk a korral« c. egyfelvonásosát Resocki István és Szollár Dávid alakította nagy hozzáértéssel. — Szunyog Árpád: »Hun az eszöd Istók« c. egyfelvonásos bohózatát: Varju Sándor, Szollár Dávid, Hugyik Maca, Komlós István, Zapletán József és Mészáros István adták elő. A szereplőket jó alakításukért a közönség szüntelen nem akaró tapsviharral honorálta. A rendezést és a konferálást Móricz Vince lelki vezető végezte, a táncszámokat Resocki Ferenc táncos tanár tanította be. Az előadást reggelig tartó tánc követte. — A Katolikus Ifjúsági Egyesület leányszakosztálya vasárnap választmányi ülést tartott Móricz Vince lelkivezető elnököletével. Az ülésen a következő vezetőséget választották: díszelnök Drozdik Imre esperes plébános, lelki vezető Móricz Vince lelkész, elnök Törteli Ilonka, alelnök Tóth Ágnes, titkár Radók Gizike, pénztáros Laták Mancsi, háznagy Ádám Inci, a kulturszakosztály vezetői Szécsényi Margitka és Radók Gizike. A műkedvelő szakosztály vezetői Csányi Kató, Kocsis Rózsika és Mayer Mancsi, kézimunka vezetők Szalma Ilonka és Nagyballi Ilonka. A választmány tagjai Raffai Aranka, Radók Ica, Burány Mariska, Györe Bözsi, Csányi Margit, Girizd Rózi, Tóth Anna, Laták Kató, Némedi Mancsi és Juci, Mészáros Var, Kelemen Margit, Fehér Juci, Huszágh Ilonka, Miklós Mariska, Kopasz Bözsi, Hugyik Maca és Kopasz Eszti. Ezután elhatározták, hogy a tagsági díj havi 2 dinár lesz, összejöveteleket kedden, csütörtökön és szombaton este tartanak. Az első kultürestét ma, csütörtök este tartják.

KÖZGAZDASÁG

A fa ára rövidesen ismét emelkedik

A termelők már jelemléké vagononként 150—200 dinárral a fa árát — Meg lehet akadályozni a fa drágulását, ha az állami erdőgazgatóságok kiskereskedőknek is eladnának fát

A tüzelőfa ára az idén már kétszer okozott meglepetést a háztartások fejének és minden jel szerint

karácsony előtt újból emelik a fa árát ölenként 30—40 dinárral.

A fakereskedőket azonban nem lehet okolni a hamarosan bekövetkezendő újabb drágítás miatt, mert az erdőki termelők már emelték a fa árát vagononként 150—200 dinárral.

A kiskereskedők ilymódon kénytelenek az áremelést a fogyasztók közönségre áthárítani, pedig tényleg nem teszik szívesen, mert az eddigi tapasztalatok mutatják, hogy a fa árának emelkedésével együtt jár a fafogyasztás csökkenése.

Minél drágább a fa, annál kevesebbet adnak el a kis fakereskedők. A fatermelők különbözőképpen indokolják a fa árának emelkedését, az igazi ok azonban az, hogy Olaszország és Németország sok tüzelőfát vásárolt. Az olaszok például a Zagreb—Szunja—Bihács vonaltól nyugatra levő területen összevásárolták a rendelkezésükre bocsátott egész famennyiséget. Ezt az élénk olasz keresletet használták ki a fatermelők arra, hogy emeljék a fa árát.

A fa árának 5—7 százalékos emelkedése mellett azonban érezhető az is, hogy

a város az idén emelte a fa közevetvámját.

Tavaly a 10.000 tonnás vagon után 40 dinár közevetvámot fizettek a noviszádi fakereskedők, ma azonban már ötven dinárt kell fizetniük. Így tehát egy keveset a város keze is benne van a fa megdrágulásában.

A fa, különösen a mostani téli hónapokban olyan fontos közszükségleti cikk, hogy

a hatóságoknak feltétlenül közbe kellene lépniök a faár emelkedésének megakadályozására.

E tekintetben igen hasznos tanácsokat is szolgálhatnánk. Jugoszláviában hatalmas állami erdőségek vannak, amelyeket az erdőgazgatóság, »sumszka uprava« igazgat és ezek adják el a kitermelt fát is. Eddig az volt a szokás, hogy csak nagy cégek kaptak fát ezektől az erdőgazgatóságoktól. Ne kutassuk ennek okát, de szögezzük le azt a tényt, hogy ezek a mammut vállalatok évenként milliókat kerestek azon, hogy az erdőgazgatóságoktól vásárolt fát tovább adták a kiskereskedőknek busás haszon ellenében. Ilymódon

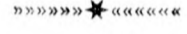
tehát, amíg a fa az erdőtől a fogyasztóig jut, két kézen megy keresztül és érhető, ha annyira megdrágul. Miel azonban ma államédek, hogy a fogyasztók közönség minél olcsóbban jusson fához, ezt a legjobban úgy lehet elérni, ha az erdőgazgatóságok ezentul nemcsak a mammutvállalatoknak adnak el fát, hanem a kiskereskedőknek is 1—5 vagonos tételekben készpénzfizetés ellenében.

Ezáltal kirekesztik az árdragító nagy céget és a kiskereskedő közvetlenül a termelőtől kapván a fát, az eddiginél olcsóbb áron adhatja el a fogyasztónak.

Ezt annyival inkább meg kell tenni, mert a Vojvodina fa tekintetében passzív terület. Az élelmiszerekben passzív területek ellátását megkönnyíti az állam.

a fában passzív Vojvodinának tüzelőfával történő ellátását is meg kell könnyíteni.

Mindenesetre Noviszád városa hozzájárulhatna ahhoz, hogy a tüzelőfa olcsóbb legyen, még pedig azért, hogy leszállítaná a fa után fizetendő közevetvámot.

□ A jó kertiföld fogalmával sokan nincsenek tisztában és ha a föld a kerti terményeket csak valahogyan is megtermi, már azt mondják, hogy a kertben jó a földjük. Ha azonban figyelembe vesszük, hogy valamely jól termő kertetől 100—120 lépésre, hol a talaj ugyanaz, már nem oly szépek a termények, akkor mégsem mondhatjuk, hogy ennek a talaj az oka, mert jó talaj mellett a kerteknek egyformán kellene teremni. Ha meg akarjuk állapita-

ni, hogy milyen feltételeknek kell a kertitalajnak megfelelni, akkor ahány ember, annyiféle feleletet ad. Ha valamely talaj elsőrangú búzát, árpát terem, az nem biztos, hogy jó kertitalaj lesz. Nagyön sok munka kell ahhoz, hogy a búzatalajból kertitalaj legyen. Ha kertitalajt említünk, akkor megjelenik előttünk egy jól megmunkált, jó táperőben levő, jó szerkezetű talaj, mely a jó talajok csucspontja. A jó kertitalaj követelményei tehát a következők: a föld legyen tápdus, a vízfelvevőképessége jó legyen, ha szárazság következik be, az meg ne repedezzen, a szerkezete olyan legyen, hogy azt könnyű legyen megmunkálni. Ezt az állapotot úgy tudjuk elérni, ha sok érett trágyát, komposztot ássunk be a földbe. — A komposzttelepen a komposztot érleljük együtt turfaliszttal, hogy állandóan ez a jó humuszt adó trágya kellő mennyiségben álljon rendelkezésre. A tavaszi és őszi trágyázásokat ilyen érett komposztrágyával végezzük, bőven adagolva belőle és azonnal ássuk be. A kertnek fontos az, hogy trágyát bőven adjunk mindig, de csak érett trágyát és sohasem száraztrágyát. Azután a munkát sem szabad sajnálni, a kertben ásni, kapálni kell, hogy abban gaz el ne szaporodjon. A gyomnak a komposzttelepen a helye, nem a kertben. Ugyancsak a komposzt között van a helye a házi hulladéknak, fahamunak, vakolatörmelekeknek. Ha állandóan érett trágyával trágyázunk, a földet jól munkáljuk, 4—10 év alatt elmondhatjuk, hogy kertünkben kertiföld van.

Katolista. Az egyesület a nagyított telt lós Malás Pionelő, ma táncoviharral hozták száz díBorcsa. Csányi Resocki ladjunk Resocakította rog Ár-egyfel-Sándor, Kom-és Mézereplő-ég szün-onorál-ást Mózte, a c tánc-ist reg-Katolizakosz-ülést zető el-vevkező szelnök os, lel-ész, el-óth Ág-ntzáros Inci, a écsényi A mű-Csányi r Man-a Pion-rálaszt-Radók Bőzst, Tóth anci és h Mar-Ilonka, si, Hu-Ezután díj ha-et ked-on este ma.

(329)

A falakon néhány régi magyar királynak s vezérnek, a Homonnay—Drugetheknek s a Bercsényieknek olajfestésű, életnagyságu arcképei s az asztal felső vége mögött, a várparancsnok előcsarnokába nyíló ajtó fölött II. Rákóczi Ferenc arcképe, annak a festménynek a másodpéldánya, melynek csak egy miniatürje maradt fent s boldogult Thaly Kálmán gyűjteményének egyik legértékesebb kincsét alkotta. Bercsényi elhelyezkedett az asztalfőn; a mellette levő karos-zék üres maradt. Az urak koruk és tekintélyük szerint az asztal hosszában helyezkedtek el; a fiatalabbak állva csoportosultak kétoldalról az asztal végénél. Számos törzsökös, előkelő magyar család volt képviselve. Jelen voltak a Vayok, a Szirmayak, a báró Sennyey-ek, István és Ferenc, báró Perényi Miklós, az Ilsvayak, Okolicsányiak, Gyürkeyek, a hü Keczer Sándor és Radics és még az unghi, zempléni, beregi nemesség színe és eleje, aztán a nyírségiek, abaujiak, végül, akik már Rákóczi és Bercsényi belső környezetéhez tartoztak, egyszó-

val: az egész Kelet-Magyarország lángja és virága. Bercsényi intésére az ajtókat betették s az apródok kívül, a külsőben foglaltak állást. A lépcsőket a gróf saját testőrei szállták meg, lent a kapukat szintén. Halotti csöndben emelkedett föl helyéről Bercsényi Miklós, hogy az összejövetel célját előadja. (Talan idegenül fogja érinteni olvasóinkat, akik megszokták, hogy egyébként történelmi hiteles adatokon alapuló elbeszélésünk izzó rohanását eddigelé nem tartóztattuk föl történelmi fejtegetésekkel és az egykoru politikai helyzet esztelésével, — hogy ezuttal egész terjedelmében közöljük azt a beszédet, amelyet Bercsényi az 1700. február 7—10. közé eső napok valamelyikén az ungvári várkastélyban egybegyűlt magyar főurak és nemesek előtt mondott. De ennek ismerete nélkülözhetetlen annak megértéséhez, hogy az ifjú II. Rákóczi Ferencet, Lipót császárt gyámfiát, aki óriási, több mint egymillió holdnyi birtokát zavartalanul élvezhette volna; aki József ifjabb királlyal megértő, baráti viszonyban volt; akinek első fiát maga Lipót, a másodikikat

pedig József tartotta keresztvív alá, s aki serdülő éveiben s még későbbben is tudni sem akart semmi nemzeti mozgalomról; minő okok kényszerítették arra, hogy idegen hatalmak szövetségét keresve, a magyar nemzet vezéréként végre is összeesküdjön, majd fegyvert ragadjon a Habsburguralom ellen, mint később Kosuth Lajos, aki a béketűrésben, lojalitásában a végsőkig menő kitérésben méltó lelkipárja volt. Mindaz, amit idáig Longueval gyalázatos árulásáról elbeszélünk, történelmi valóság, amit talán hangoztatnunk sem kell. Regényünk különös jelentősége éppen az, hogy a nagyközönség előtt eddig szinte teljességgel ismeretlen és csak nagy fáradsággal összehordható történelmi eseményeket fűz össze regényszerű elbeszéléssé. Hogy munkánk, mint regény, jó-e, arról t. olvasóink döntenek. De hogy a lényeges dolgokban hűek maradtunk a történelmhez, azért mi vállaljuk a felelősséget. Ami az itt következőket illeti, meg kell mondanunk, hogy nem volt senki az ungvári tanácskozáson, aki Bercsényi beszédét följegyezte volna, hiszen az titkos értekezlet volt, amelyen nem vett részt áruló. Azt, amit elbeszélésünkben Bercsényi beszédeként közlünk, Rákóczi emlékirataiból irtuk ki, csaknem szószó szerint, néhány egyéb hiteles történelmi adattal kibővítve. Már most, ha tudjuk, hogy Rákóczit az ő lánglelkével és folytonos vijjogásával Bercsényi vitte bele abba, hogy mint

Felszámolták Magyarországi kliring tartozását
MAGYARORSZÁGBA IRÁNYULÓ JUGOSZLÁV KIVITEL EMELKEDÉSÉT VÁRJÁK

Beogradból jelentik: A jugoszláv kiviteli kereskedők körében sokat panaszkodtak, hogy magyarországi szállításaiknál sokáig kell várniok, míg a kliringból pénzt kapnak, mert Magyarország tetemes összeggel tartozott a jugoszláv kliringszámlán. Magyarországnak ezt a tartozását, most úgy számolták fel, hogy

Jugoszlávia követelését átengedte Olaszországnak, amely tartozott Magyarországnak, viszont Jugoszlávia tartozott a kliringben Olaszországnak.

A magyar kliringtartozás megszűnése után ismét lehetségessé válik a jugoszláv kivitel fokozása Magyarországra felé, annál inkább, mivel Magyarország most szorgalmazni fogja Jugoszláviába irányuló kivitelét.

□ **Állategészségügyi előadások Szentán.** Szentáról jelentik: A bányai hatóság rendelete értelmében Szentán minden hónapban tartanak állategészségügyi előadást. Az előadások rendezésével a bányai hivatal a városi gazdasági hivatalt bízza meg.

Reggeli Ujság
 a magyarság napilapja

kezdeményező, az új nemzeti mozgalom élére álljon, az ország veszendő helyzetének képe tehát az ő szuggesztív előadásának hatása alatt alakult ki Rákócziiban: kétségtelennek kell tartanunk, hogy az emlékirataiban a szabadságküzdelem indokolásának minden gondolata és megfigyelése eredetileg Bercsényitől származott. Bátran állíthatjuk tehát, hogy a következőkben, Rákóczit idézve, voltaképpen magát Bercsényit idézzük! A szerző megjegyzése.)

— Kedves barátaim, — kezdte el a mondókáját, — mint tudjátok, azért hivatalok össze benneteket, hogy az ország siralmas állapotáról beszéljünk. Országgyűlés nincs már tizenhárom esztendő óta, ugylátszik, Bécsben úgy gondolkodnak, hogy kisajtolván az országgyűlésből mindazt, ami még az országot hatalmasra és félelmetessé tette, — értvén a szabad királyválasztás és az ellenállás jogát, — a nemzetet semmi országos ügyben nem szándékoznak megkérdézni többé.

— Itt van a törökkel Karlócán kötött béke. Külföldi hatalmak képviselői közvetlenül belefolytak ebbe a békekötésbe, akiket pedig csak távolról érdekelt a dolog: így jelen voltak a két császárn kívül Velence, Lengyelország, a muszka cár, Anglia s Hollandia követői, — Magyarországot azonban, amelyről határoztak, sem meg nem kérdezték, sem meg nem hívták. Hallatlan sérelem ez, kedves barátaim s meg is ittuk a le-

Befejeződött az idei cukorgyártás

A várt mennyiségnél 20 százalékkal kevesebb a cukorrépa-termés — A fogyasztás fedezhető lesz, a tartalék kérdése azonban megoldatlan

— Saját munkatársunktól —

A jugoszláv cukorgyártás ez évi kampánya befejezése felé közeledik. A beograd-csukaricai cukorgyár már e hó végén leáll és a többi cukorgyár is, a szerződésileg biztosított répa mennyiségek teljes feldolgozása felé közeledik. Azelőtt a répafeldolgozás időnye nem ért ily korán véget. Két évvel ezelőtt például több cukorgyár még január hónapban is dolgozott. Cukorgyáraink az idén pontosan szeptember elsején vették fel az üzemet, míg tavaly a gyártás csak szeptember közepe táján kezdődött. Az idei kampány korábbi befejezése szoros kapcsolatban van a répa-terméssel, amely erősen alulmaradt a várt mennyiségnek. A júliusi és augusztusi elejei tartós szárazság következtében

a cukorrépa-hozadék husz százalékkal lett kisebb a várt mennyiségénél.

A termés-csökkenés a tulajdonképeni oka az erősen lecsökkentett cukorgyártási időnynek. Az utóbbi két évben a cukortermés egyre jobban alulmaradt a fogyasztásnál, ami a lakosság növekedése és a szociális jólét, egészségesebb táplálkozás következtében évről-évre emelkedett. Ebben a két évben az ország cukortartaléka teljesen jelentéktelen mennyiségre zsugorodott. Így következett be az a káros helyzet, hogy a mezőgazdasá-

gi strukturájú Jugoszlávia, amely mint ismeretes, a cukorrépa-termelésre a legalkalmasabb országok közé tartozik, a cukorellátás zavartalan biztosítására

ez év július-augusztusában külföldi cukor behozatalára szorult.

Már a múlt év őszén befejezett cukorgyártási kampánnyal nyilvánvalóvá vált, hogy a cukortermés nem fedezheti a szükségletet. Amidőn a hivatalos körök és a cukorgyárak a cukorbehozatal kérdésében megállapodtak, elhatározták azt is, hogy a cukorrépa-termést minden tőlük telhető eszközzel elősegítve, lehetővé teszik, hogy az idei cukorszükséglet fedezésén túl,

legalább 3000 vagon országos cukortartalékot létesítsenek.

A tavalyi gyártás befejezése után, cukorgyáraink valóban minden eszközt igénybevettek, hogy a szerződésileg lekötendő répa-területek minél nagyobb területekre terjedjenek. A répa átvételi ára azonban a gazdaközönség várakozásánál még mindig erősen alulmaradt és hogy a cukorgyárak mégis mintegy 80.000 katasztrális holdat kitevő cukorrépa-termesztésben állapodhattak meg, csak annak tudható be, hogy a cukorgyárak a várható termésre valóban gavaléros előlegeket folyósítottak. Így

a kölcsönök, az intenzív répa-terület elősegítették.

Ha az időjárás kedvez, ily nagy terület répa-hozadéka valóban fedezhetné volna a cukorfogyasztást, lehetővé tette volna továbbá azt is, hogy az utóbbi években annyira sürgetett 3000 vasuti kocsi cukortartalék kérdése is megoldás-sék. Junius havában a szakkörök az idei termést legalább

12.000 vagon répára becsülték.

A cukorkartell tehát ennek a mennyiségnek megfelelő cukorhozadékra számítva, biztos volt abban, hogy az idei szükséglet minden behozatal nélkül fedezhető lesz s a tartalék kérdését a gyárak arányos részek vállalásával valóban megoldhatják. Ebben a reményben a kartell a cukorgyártási kampány megkezdését már szeptember 1-re rendelte el, tehát 15 nappal korábban, mint az előző években, mert hiszen a várt nagyobb mennyiségek feldolgozására több időre lett volna szükség.

Ma már nyilvánvaló, hogy a 12.000—12.500 vagonra becsült termés legfeljebb tizezer vasuti kocsi. Ennek megfelelően az ország cukorszükséglete teljes fedezést fog ugyan nyerni, az előrelátott 3000 vasuti kocsi tartalék azonban legfeljebb 5—700 vasuti kocsi lesz. Ez is csak abban az esetben, ha a cukorfogyasztás nem növekedik rohamosan vagy a mai rendkívüli idők fejleményei miatt a cukorvásárlás nem ölt nagyobb arányokat.

ke következményeiben. Határaink az addigiak maradtak; sokszoros gyászos veresége dacára a török megtartotta a Maros alatti területet.

— De a háboru megszüntével legalább a nagy adóterhektől s a német katonák tartásától megmenekedtünk, ezzel biztatta magát az ország. De még súlyosabb lett a helyzetünk, mert nyaratszaka is tartanunk kellett őket. Évszámra nyakunkon ül a garázda had. A hatvanezer főnyi békelelészám-ból a német birodalomban tizezer, az örökös tartományokban ötezer főt helyeztek el, a többi negyvenötezer rátelepítették az elnéptelenedett, lerongyolódott szegény Magyarországra! S eltartásuk végett nemcsak az adókat emelték, hanem tetemesen megdrágították a sót s azonkívül soha nem hallott új adókat hoztak be. Ki fizetett eddig Magyarországon fogyasztási adót? Most fizeti az újszülött csecsemő is. A dohány, pipa és burnót monopólium lett, a dohánytermést fináncok ellenőrzik, bélyeges pipákat hoztak be s váraink törvénytelen lerombolására ingyenmunkára hajtották a népet.

— De végromlással fenyegeti a nemzetet a féktelenül működő újszerzeményi bizottság is.

— Lipót király, feledvén koronázási esküjét, hogy tudniillik, amit a töröktől visszafoglal, azt a földet a régi magyar földesuraknak fogja visszaadni s a magyar koronához visszacsatolni, — nemzet

benzén és vérén visszafoglalt, el-tulajdonította a saját kincstárának.

— Tizenkét vármegyén kívül az ország egész területén minden birtokosnak igazolnia kell tulajdonjogát, akár ősrégi az, akár újkeletű. Ördögien kiesztelt terv: az ország egész birtokosságának lába alól kirántották a földet! Ti tudjátok, hányan nem tudnák igazolni tulajdonjogukat, legkivált az őstelepülők: a török dúlásban az iratok elégtek, a tanuk réges-rég kihaltak.

— De még, akik igazolták is jogaikat, azoknak beadott okirataikat gonoszul elsikkasztották vagy legjobb esetben is váltságdíjat tartoztak fizetni jogaik elismeréséért. Hogy mennyi bűn, visszaélés, összejátszás és vesztegetés történt itt, nem kell előttek ismételnem. Király és kormány még nem volt a világon, amely ily éhes farkasként rontott volna rá saját országára, a magunk választotta király óriás szörnyetegként gyűrte maga alá az országot, hogy fölfalja mindenestől. Becsület, eskü? Ez már csak az áldozatok együgyű képzeletében él.

— Végtelen kiterjedésű területeken, amelyek az utóbbi évtizedekben szabadultak föl, senki meg sem kísérelé az igazolást. Sokszáz négyzetmérföldnyi terület jutott az osztrák kincstár kezébe, nem is szólva a kurucmozgalmak révén kezére jutott óriási javakról. Thököli roppant birtokaiba po-

tom pénzen hitvány külföldiek, sikkasztásból megpénzesedett kamaratisztek, holmi Joanelliek, Gundelfingerek, Ibarák és bécsi szatócsok települtek. Felruzták a királyi esküvel megerősített törvényt, hogy csak született magyar vagy honfiusított idegen szerezhet hazánkban birtokot.

— Az egész Baranya-vármegyét magának rabolta el Lipót, hogy aztán győzelmes tábornokait jutalmazhassa. Caprara gróf kilencvenezer, Veteráni gróf örökösei nyolcvanezer, a savoyai herceg nyolcvanezer forint értékű birtokot, ezer és tizezer hold dus területeket kapott. Övé most a baranyavári és bélyei uradalom, s a siklósi uradalom egy jelentékeny része, amellet a csepelszigeti és promontori uradalom, amely valaha Árpád apánk fejedelmi birtoka volt.

(Ezeket a birtokokat aztán Eugen herceg végrendeletileg a császárra hagyta s így kerültek e témérdek fekvőbirtokok a Habsburgok tulajdonába. A szerző megjegyzése.)

— Alig van az udvarnak olyan léhütője, aki Magyarországon nagybirtokos nem lett. Mindezek persze magyar gazdatisztet s földmivest nem alkalmaztak. Csődül be nyomokban a sok idegen náció.

(Folytatjuk)

- 1. ZsSF
- 2. Gra
- 3. Mác
- 4. Isztr
- 5. Rád
- 6. NAK
- 7. Cem
- 8. Szlo
- (A fé
- közést
- látatba
- cember

- 1. NAK
- 2. Isztr
- 3. Trgo
- 4. Text
- 5. Szláv
- 6. Vojv
- 7. Rapi
- 8. Rád
- 9. NFK
- 10. Mal

- 1. Szlo
- 2. NFK
- 3. Trgo
- 4. Obil
- 5. Szláv
- 6. Jano
- 7. Konl

- 1. Mak
- 2. Text
- 3. Hajd
- 4. ZsSF
- 5. Tem
- 6. Dun

- 1. Ljvn
- 2. Tátr
- 3. Rapi
- 4. Szláv
- 5. Gvóz
- 6. Futa

- 1. Jugo
- 2. Gra
- 3. Trgo
- 4. Bács
- 5. Bor
- 6. Jugo
- 7. Sajk

- 1. Szre
- 2. Zrin
- 3. Szláv
- 4. Frus
- 5. Stef
- 6. Jelas
- 7. Rád
- 8. Ingy
- 9. Sztr

- 1. Zvez
- 2. Podr
- 3. Rud
- 4. Laty
- 5. MSK
- 6. Trgo
- 7. Zan
- 8. Rád
- 9. Zan

(Tava
Rudar
(M.) m

KUGL

A no
játékos
meg a
bajnok
vics, M
men, K

SPORT

A noviszádi alszövetség bajnoksága

ELSŐ OSZTÁLY

1. ZsSK	7	5	1	1	40:12	11
2. Gragyanszki	7	5	1	1	19:15	11
3. Mácsva	7	5	0	2	18:8	10
4. Isztra	6	4	0	2	13:11	8
5. Rádnicski	6	2	2	2	10:28	6
6. NAK	7	2	1	4	14:22	5
7. Cement	7	1	0	6	7:17	2
8. Szloga	7	0	1	6	7:26	1

(A félbeszakadt Isztra—Cement mérkőzést 2:1 aránnyal vettük be a táblázatba. — Hátralevő mérkőzés: december 3-án Isztra—Rádnicski.)

IFJUSÁGI BAJNOKSÁG

1. NAK	9	6	2	1	20:5	14
2. Isztra	9	5	3	1	17:5	13
3. Trgovácski	9	5	2	2	27:6	12
4. Textil	9	4	4	1	14:6	12
5. Szilvia	9	3	4	2	15:7	10
6. Vojvodina	9	4	1	4	13:12	9
7. Rapid	9	2	3	4	10:11	7
8. Rádnicski	9	2	3	4	8:19	7
9. NFK	9	2	0	7	4:31	4
10. Makkabi	9	1	0	8	4:30	2

MÁSODIK OSZTÁLY

Bácskai I. csoport

1. Szlovácski	6	6	0	0	34:3	12
2. NFK	6	5	0	1	25:8	10
3. Trgovácski (N.)	6	3	0	3	17:12	6
4. Obilics	6	3	0	3	15:18	6
5. Szilvia	6	2	0	4	10:24	4
6. Janosik	6	2	0	4	9:31	4
7. Konkordia	6	0	0	6	0:20	0

Bácskai II. csoport

1. Makkabi	5	4	1	0	13:3	9
2. Textil	5	3	2	0	26:5	8
3. Hajduk	5	3	0	2	18:5	6
4. ZsSK (N.)	5	2	1	2	9:8	5
5. Temerini SK	5	1	0	1	8:28	2
6. Dunav	5	0	0	5	3:28	0

Bácskai III. csoport

1. Livnicsár	5	4	0	1	25:6	8
2. Tátra	5	2	2	1	9:9	6
3. Rapid	5	2	2	1	11:15	6
4. Szilvia (N.)	5	2	1	2	12:10	5
5. Gvózsgyár	5	1	2	2	8:10	4
6. Futaki SK	5	0	1	4	4:19	1

Bácskai IV. csoport

1. Jugoszlávia (G.)	6	5	0	1	24:8	10
2. Gragyanszki (T)	6	4	1	1	20:5	9
3. Trgovácski (Zs.)	6	4	0	2	12:8	8
4. Bácska (Gy.)	6	3	1	2	14:11	7
5. Borac	6	3	0	3	16:13	6
6. Jugovics	6	1	0	5	5:29	2
7. Sajakás	6	0	0	6	3:20	0

Szerémségi I. csoport

1. Szremac (V.)	8	7	1	0	19:5	15
2. Zrinyszki	8	6	0	2	38:10	12
3. Szilvia	8	5	1	2	35:14	11
4. Fruskogorac	8	5	0	3	26:11	10
5. Stefanik	8	4	1	3	19:15	9
6. Jelasics	8	1	2	5	10:20	4
7. Rádnicski (I.)	8	2	0	6	17:37	4
8. Ingyijai SK	8	2	0	6	14:42	4
9. Sztrazilovo	8	1	1	6	14:33	3

Szerémségi II. csoport

1. Zvezda (R.)	8	7	0	1	17:9	14
2. Podrinje	8	5	0	3	23:15	10
3. Rudar	6	4	0	2	18:10	8
4. Latyaraki SK	8	3	2	3	19:14	8
5. MSK Rádnicski	8	2	4	2	19:14	8
6. Trgovácski (M.)	8	3	1	4	17:18	7
7. Zanatlia (S.)	7	2	2	3	13:14	6
8. Rádnicski (S.)	8	2	1	5	12:23	5
9. Zanatlia (M.)	7	1	0	6	7:32	2

(Tavasza maradt a sabáci Zanatlia-Rudar és a vrdniki Rudar—Zanatlia (M.) mérkőzés.)

««(★★★)»»

KUGLI HIREK

A noviszádi Gragyanszki következő játékosai ma este 8 órára jelennek meg a Fülöp-pályán a Vénac elleni bajnoki mérkőzésre: Kiszt, Georgjevics, Meisl, Gaál, Boross, Busa, Kelemen, Kovács, Csorba. — Az elnök.

A noviszádi Vénac játékosai ma este 8 órára jelennek meg a Fülöp-pályán a Gragyanszki elleni bajnoki mérkőzésre. — A vezetőség.

A kulai Jedinstvo két értékes győzelmet aratott Noviszádon, mégpedig az Isztra ellen 185:180 és a Zseleznicár ellen 172:156 arányban. A győztes csapatból a két mérkőzésen Gasó, Szukola, Pocernya, Szabó és Magyarics tűnt ki. A Jedinstvo most pontvesztés nélkül áll a második osztály élén. — Vasárnap a kulai csapat a noviszádi Dunavot látja vendégül bajnoki mérkőzésre a Schmitucz-pályán.

Noviszád:

ROK—NAK 37:37

Vasárnap, november 19-én rendezték meg a Református Olvasókör és a NAK atlétikai csapatversenyét, amelynek részletes eredményei a következők:

60 méteres síkfutás: 1. Lenkei Imre 7,4 (NAK); 2. Klausz Rudolf 7,4 (ROK); 3. Gászó András 7,5 (ROK).

Sulydobás: 1. Trszek Károly 12,74 (NAK); 2. Gászó András 11,97 (ROK); 3. Trebaticzki László 11,48 (ROK).

Távolugrás: 1. Lenkei Imre 5,85 (N.); 2. Klausz Rudolf 5,78 (R); 3. Csillag 5,72 (N).

Díszkaszdobás: 1. Trszek Károly 45,93 (N); 2. Trebaticzki L. 32,85 (R); 3. Cervész Alajos 30,60 (N).

Magasugrás: 1. Trszek Károly 151 (N); 2—5. Nyirő György 148 (R), Nyirő István (R), Lenkei Imre és Hejnc József (N).

Gerelyvetés: 1. Becker Béla 38,52 (R); 2. Fehér András 37,40 (N); 3. Lenkei Imre 34,75 (N).

1000 méteres futás: 1. Klausz Rudolf 3,59. (A többi versenyző feladta).

Hármas ugrás: 1. Nyirő István 11,56 (R); 2. Gászó András 11,32 (R); 3. Nyirő György 10,65 (R).

A versenybírák a következők voltak: Bódi József, Krémer Ferenc és Máthé Emil, valamennyi Vojvodina.

A verseny végeredménye 37:37.

A pontozás a következő: 1. hely 4 pont, 2. h. 3 pont, 3. h. 2 pont, 4. h. 1 pont.

Rövid sport hírek

Sztáribecse—Szentia városközi futballmérkőzés lesz december elsején Sztáribecsen. A két csapat első mérkőzése a szentia olimpiai napon 3.0 arányú szentia győzelemmel végződött.

Bíróküldés a vasárnapi ligamérkőzésekre: Vojvodina—Gragyanszki Stefanovics, ZsAK—BASZK Dukics, Zemun SK—BSK Popovics, Jedinstvo—Bata Hadzsi-Kosztics és Jugoszlávia—Szlávia Dokmanovics.

A BSK délamerikai portyára indul december 12-én s már meg is kapta a Conte Verde hajóra szóló jegyeket, az 5000 dollár portyajövedelmet pedig a rendezőség előre letétbe helyezi. A portya négy hónapig, tehát március végéig tartana. Egyetlen akadálya, hogy Filipovics, a BSK elnöke, nem vállalja a felelősséget ezért a kalandos utat a mai időkben.

Dr. Gidófalvy Pál, az MLSz miniszteri biztosa, kedden este Kassára érkezett, hogy végignéze a Kassa—Újpest mérkőzést és tanulmányozza a kassai sportviszonyokat.

Gyetzai a Ferencváros válogatott balszélsője, feigyogyult sérüléséből és vasárnap már újra játszik a zöldfehér csapatban, a Kispest elleni rangadó mérkőzésen.

A Magyar Olimpiai Bizottság a NOB körlevelére az 1940. évi olimpia megtartása mellett fog szavazni. A MOB véleménye szerint azonban az olyan olimpia, amelyről hiányoznak Németország, Anglia és Franciaország, nem lesz teljesértékű.

KERESKEDŐK és IPAROSOK ISMERETTÁRA

Ipartörvény - Mestervizsgák - Jogismeret - Kereskedelmi jog - Munkásbiztosítás - Bankügyletek - Számtan - Könyvelés - Levelezés - Kalkuláció - Üzemtan
Háromszázötven fejezetben minden tudnivaló

8 közemény

ELSŐ RÉSZ

Az Ipartörvény (Ipt.) általános rendelkezései

AZ IPARÜZÉSI JOGOSÍTVÁNY ÉS ENGEDÉLY KIADÁSA ÉS A HATÓSÁGI ELJÁRÁS. — AZ IPARÜZÉS MEGKEZDÉSE

Aki iparengedély vagy jogosítvány kiadása ügyében a hatóságokhoz fordul, kérését írásban tartozik benyújtani, vagy szóbelileg előterjesztani az illetékes elsőfokú közigazgatási hatóságnál és jegyzőkönyvbe foglaltatni.

A beadvány a következő adatokat tartalmazza: (Ipt. 95 § 2.)

1. az iparüzést bejelentő személy vezeték- és keresztnévét, születési évét, állampolgárságát és magánlakását;
2. az elnevezést, amely alatt az ipart üzni kívánják;
3. az ipart, amelyet üzni szándékoznak;
4. azokra az iparokra vonatkozó adatokat, amelyet esetleg már jogosítvány vagy engedély alapján üznek;
5. az ipar székhelyét (helység, ucca, házszáma a helyiségnek, ahol az ipart üzni szándékoznak).

A beadványhoz a szükséges okmányokat is csatolni kell, amelyekből kitűnik, hogy a kérvényező a bejelentett ipar üzésére előírt feltételeknek megfelel. A kérvényező köteles a beadványhoz az illetékes kamara bizonylatát mellékelni, hogy a benyújtott igazolványok a törvényes feltételeknek megfelelnek. Ebből a célból az illetékes egyesület utján a kamarához kell fordulni.

Az illetékes közigazgatási hatóság átvizsgálja a beadványt és amennyiben megállapítja, hogy a kérvényező az ipar üzése szempontjából a törvényes feltételeknek megfelel, a beadvány átvételétől számított tizenöt napon belül kiadja a jogosítványt, illetve harminc napon belül az engedélyt. Ugyanilyen határidőn belül kell a kérvényezőnek az esetleges elutasításról szóló határozatot is átadni.

Amennyiben az illetékes közigazgatási hatóság a tizenöt napos határidőn belül nem hívja fel a kérvényezőt, hogy adja be a beadványban meg nem jelölt adatokat, nem utasítja vissza a kérvényt, vagy nem adja ki a jogosítványt, a kérvényező a határidő lejártá után a benyújtott bejelentés alapján megkezdheti a kérvényezett ipar üzését.

A jogosítványban, illetőleg az engedélyben feltüntetik a beadvány főbb adatait és igazolják, hogy a jogosítványt illetve az engedélyt bevezették az ipari lajstromba. Ez a jogosítvány vagy engedély az ipar tulajdonosa részére igazolvány gyanánt szolgál arra, hogy jogosult az ipar üzésére és az engedélyt az arra jogosult ellenőrök kívánságára felmutatni tartozik.

AZ IPAROK MEGSZÜNÉSE (Prestanak radnje)

Az iparüzés joga megszűnik:

1. az ipartulajdonos halála esetén, kivéve ha az ipart az özvegy folytatja (Ipt. 14 §.);
 2. az ipartulajdonosnak az illetékes hatósághoz intézett olyan bejelentése esetén, amely szerint az ipar üzését beszünteti;
 3. a közzétartási hatóság olyan jogerős határozata, vagy a törvényes szék jogerős ítélete alapján, amely az iparüzés jogát megvonja;
 4. a végkiárusítás befejezése után (161. és 166. §.);
 5. ha a zipart a törvényben előírt idő alatt nem kezdik meg (174. §);
 6. ha több mint egy évre szüneteltetik a munkát.
- Aki az iparüzést meg akarja szüntetni, erről azonnal értesíteni tartozik az illetékes elsőfokú közigazgatási hatóságot. Az ipar megszűnése a bejelentés napjától számítódik.

Aki több mint egy évre szünetelteti a munkát, az csak újonnan kiadott jogosítvány, vagy engedély alapján folytathatja az ipart. A régebben kiadott jogosítvány vagy engedély érvénye a megjelölt határidő lejártával megszűnik és az érvényét veszített engedélyt az illetékes közigazgatási hatósághoz kell beszovaltatni.

A kenyeresek, pékek, mészárosok és szállító vállalatok a munka beszüntetése előtt egy hónappal, a kéményseprők három hónappal szándékukat az illetékes közigazgatási hatóságnál bejelenteni tartoznak (173. §.). Ez a rendelkezés érvényes ugyanazon helység kenyeresre, pékeire és mészárosaira akkor is, amidőn tömegesen szándékoznak a munkát beszüntetni.

A HELYSÉGEK NYITÁSA ÉS ZÁRÁSA (Otvaranje i zatvaranje lokala)

Munkanapokon 20 órától másnap reggel 5 óráig minden ipar valamennyi helyiségének, elárusítóhelyének, irodájának műhelyének és raktárának zárva kell lennie. Olyan gyáripari vállalatokra, amelyeknél az üzem természeténél fogva a munka meg nem állítható, vagy amelyeknél a munka szükségessége nem engedi meg a megszakítást vagy elhatalasztást, nem érvényesek a nyitásra és zárra vonatkozó korlátozások.

(Folytatjuk)

Palotákat házakat és telkeket „Sekulić” közvetítő iroda utján BEOGRAD Pašićeva br. 6. (mezanin levo)

A „RO-KA” Elektromos batériás óra mindig pontos amellet olcsó és semmifele kezeles, sem javitas nem szükséges. KÉRJEN PROSPEKTUST. KONRATH D. D. SUBOTICA

APRÓHIRDETÉSEK ugy hétköznap, mint vasárnap egy szó 1.— dinár, vastagbetűs 2.— dinár. A legkisebb apróhirdetés ára 12.— dinár. Hirdetéseket a másnap lapra délután 3 óráig, szombaton déli 12 óráig veszünk fel. A hirdetés adó a hirdetőfelet terheli.

BEOGRADI ÉRTÉKTÖZSDE Devizák: (kínálat — kereslet dinárokbán) + 23.5% prim November 22. London (egy font) 177.10—173.90, Páris (100 frank) 100.65—98.35, Newyork (100 dollár) 4481.25—4421.25, Genf (100 svájci frank) 1005—995, Milánó (100 lira) 226.55—223.45, Amsterdam (100 holland) 2365.20—2347.20, Berlin (100 márk) 1792.58—1734.82, Brüsszel (100 belga fr.) 746—734, Szaloniki (100 drachma) 35.35—34.65, Newyork magánkliring 8520—8480, Berlin magánkliring 14.40—14.20. Állampapírok: 7%-os beruházásikölcsön 100.50—100, 7%-os Hip. bankkötvény —99, 8%-os külföldi kölcsön —93.50, kötés 94, 7%-os külföldi kölcsön 90—89.75, 4%-os agrárkölcsön —54, 2 1/2%-os Raina Steta 436—435, kötés 437, 6%-os bég'uk 80.25—80, kötés 80.50, 6%-os dalmát agrár 76—75.50, kötés 75.75, 6%-os erdőkötvény 74—73.

SZOMBORI TERMÉNYTÖZSDE Részvények: Narodna Banka —7200. Buza, bácskai, Szombor környéki 179—184, bácskai, Noviszád környéki 180—185, szerémi, középbácskai és baranyai 179—184, szlavóniai 180—185, felsőbácskai 185—190, délbánáti 177.50—182.50, felsőbánáti 185—190, Tisza, bácskai és bánáti uszályból 185—190, dunai hajórakomány 180—185, tiszai csatornai hajórakomány 180—185, begai hajórakomány 185—190, tiszai kanális 182.50—187.50. — Rozs, bácskai vasut 142—144. — Zab, bácskai vasut 148—150. Árpa, bácskai 63—64 kgos 160—165, szerémi 63—64 kgos 160—165, bácskai tavaszi 67—68 kgos 185—190, baranyai tavaszi 195—200. Ötengeri, bácskai vasut prompt. 140—142.50, szárított, indiai paritás 132.50—140, szárított indiai paritás: 132.50—135. Bab, fehér bácskai 2%-os 360—370. Buzaliszt: Nullás gg és g 275—295, kettes 255—275, ötös 235—255, hatos 215—235, hetes 185—195, nyolcas 120—130. Korpa, prompt 117.50—122.50 Sertézsír nagyhordókban és kánában brutto nettóért: 16—17. Irányzat szilárd.

Világmarkás mazsoláink medérkeztek. Az árak nagyban és kicsinyben rendkívül alacsonyak Almási József, Szubotica Telefon 245

Az állami selyemgyár Noviszádon rövid idő múlva újból megkezdí a munkát a gyár összes osztályában. Felhivatnak az összes munkásnők és munkások, hogy azonnal jelentkezzenek a gyár tisztviselőjénél Gazdics Lovró urnál előjegyzés végett.

Kóber 5 BB szőlővessző a legjobb alany, bor- és csemege-szőlőoltvány, továbbá sima és gyökerez vadvesző kánható a legregőbb Kóber-féle szőlőoltványtelepen JOVAN MILIĆ, Stari Futog

Órák, ékszer, rádiót, szemüveget, kerékpárt, varrógépet, csillárt, zseblámpát, batériát legolcsóbban ajánl: 359 KOLLÁR - BAJMOK

OLVASSA A REGGELI UJSÁGOT

NOVISZÁDI TERMÉNYTÖZSDE Újbuza, bácskai, Noviszád környéki 184—186, Szombor környéki 183—185, középbácskai 184—186, felsőbácskai 185—187, baranyai 184—186, tiszai uszály 186—188, begai uszály 185—197, tiszai csatornai uszály 185—187, felsőbánáti 182—184, délbánáti 180—182, szerémi 184—186 szlavóniai 185—187. Rozs, bácskai 72 kilós 2%-os 142—144. Árpa, bácskai és szerémi tavaszi 160—165, bácskai és szerémi tavaszi 68/69 kilós 190—195, baranyai tavaszi 69/70 kilós 195—200. Zab, bácskai, szerémi és szlavóniai 148—150. Tengeri, bácskai, tavalyi 139—140, bánáti tavalyi 136—137, tavalyi indiai paritásban 139—140, szárított bánáti 130—131, szárított indiai paritásban 133—134. — Buzaliszt, bácskai és bánáti állomásról nullás gg és g 285—295, kettes 265—275, ötös 245—255, hatos 225—235, hetes 195—205, nyolcas 125—135, szerémi és szlavóniai állomásról nullás gg és g 280—290, kettes 260—270, ötös 240—250, hatos 220—230, hetes 190—200, nyolcas 125—135. Buzakorpa jutársákokban, bácskai és szerémi 117.50—120, bánáti 115—117.50. Fehérhab, bácskai és szerémi 2%-os zsák nélkül 360—370. Ella burgonya 84—86. Sertézsír 25 kilós kánákban brutto nettóért 1580—1600. — Irányzat tartott. Forgalom: közepes. KÜLFÖLDI TÖZSDEZÁRLATOK Zürich: Beograd 10, Budapest 9.94, London 17.54, Newyork 445.75, Brüsszel 73.90, Milánó 22.50, Amsterdam 236.60, Berlin 178.62, Szófia 5.50, Bukarest 3.40.

HA MÉRLEKGÉPES KÖNYVELŐVE AKARJA MAGÁT KIKÉPEZTETNI, HA KÖNYVSZAKÉRTŐRE LESZ SZÜKSÉGE, HA PRAKTIKUS KÖNYVVEZETÉST óhajt bevezettetni, ugy írjon Borbély Lajos könyvszakértőnek, Noviszád, Postfah 75. Lakás: Kralj Petra II. ulica 162. számú ház mellett ujj uccában. 5999

URANIA MOZI, Noviszád MA PREMIÉR Az idény legérdekfeszítőbb filmje: SERGEANT BEERY Hans Albers Herma Relin Gerd Köst

KOCKACUKRON vett 3 csepp ezerjő „NÖVENYHARMAT” gyors enyhülést és megkönnyebbülést nyujt gyomorrontásnál, görcsöknél, csikarásnál. Vigyázat! Csak zöld üvegekben valódi! Ára patikákban, kereskedésekben 12.— dinár. 7496

ALLAST KERES ALLAST KERESEK azonnali belépésre mint inkasszáns, raktárnok vagy ehhez hasonló. Rendelkezem megfelelő kaucióval. Megkereséseket: „Megbízható” jelleggel a kiadóhivatal továbbít. 7582

ELADÓ SZÓDÁSKOCSI, egy erős ló és löszerszám jutányosan eladó. Dudarszka u. 60, Noviszád. 7577

HÁROM HAZHELY és egy ház kiadó lakásokkal azonnal eladó. Érdeklődni: Noviszád, Rumenacska 1.

ÁTJÁRÓHÁZ, két épület, kintűnó uccában, jó jövedelemmel eladó. Ára 340.000 dinár. Egyedüli megbízott: „Ingatlanforgalmi iroda”, Noviszád, Zseljeznicska 1. Telefon 21—51. 7579

USZTAVSZKA UCCA 52. számú ház eladó. Érdeklődni: Tobolka Rudolf, Noviszád, Bratya Ribnikara 26. 7585

KIADÓ Noviszád központjában, igen jó nyelven szálloda 14 szobával, nagy teremmel, kerthelyiséggel bérbeadó. Cím a kiadóban. 7568

UCCAI különbejáratu butorozott szoba, előszobával, két személy részére kiadó. Noviszád, Usztavszka 38. 7551

KERESLET ÜGYES VARRÓ- és tanulóányok felvétetnek. „Herson” fehérmeműszalon, Noviszád, Nyegoseva 2. 7588

BICIKLIVEL rendelkező kufutófiut rögtön felvesz a „Dan” szerkesztősége, Noviszád, Kralya Alekszandra 7. 7584

KÜLÖNFÉLE SÜLYOK fest, tisztít. Száraz és vegyi tisztítás. Bőrkabátok, bőrbutorok festése minden színben. Olcsó árak. Noviszád, Postanszka 14. 7045

TÜZHELYEK, kályhák legolcsóbban SZENES vasúletben SZUBOTICAN. Dr. FILIPON CRÉME a legjobb és legkedveltebb nappali krém Ára helyben és vidéken 14.— dinár Apoteka Kúchler, Vrsac. 2474

SZEPLŐT, pattanást, hámlást, orrvörösödést és más arctisztatlanságot pár tégely használata után biztosan eltüntethet DARUVÁRI krém minden szaktüzetben kapható. Háromsarkos nagy doboz 15.—, kis doboz 7.50 dinár. Postán küldi: BLUM gyógyszerár, Szubotica.

FIAT Wanderer, D.K.W. Audi-Horch gépkocsi képviselő AUGUST KUTALEK. Noviszád, Kr. Petra II. 63. Tel. 31-06

„MUZIKA” Noviszád, Kralya Petra II. 47. Hegedűk, gitárok, Hohner, Rauner stb. harmonikák. Javítások. Hangolása az összes hangszereknek. — Olcsó árak. Pontos kiszolgálás. 5883

MIENDEN nyelvű használt könyvet, egész könyvtárakat vásárol J. Papo antikváriuma, Noviszád. 7169

SZLOBODA SÁNDOR, uri szabó, Noviszád, Luja Bartua 45. Elsőrendű munka, gyönyörű szövetraktár, olcsó árak. 7274

SZÉPÉNY PÉNZTÁR a legolcsóbb napi áron azhoz szűit SCHREIER fatelep, Subotica Presztolonasled, Petra 31/a Tel. 523

Legszébb szőrméket szakszerű alakításokat és javításokat a legjobban BERZE szűicsmesternél Szubotica, Szokolzska 2.

GENERÁLJAVITOTT márkás írógépek ugyimint: Underwood, Stoewer, Mercedes, Kappel, A. E. G., Halda stb. rendkívül olcsón kaphatók „BIRO” írógépjavitó műhely Noviszád, Kralya Petra II. 63. Telef. 28-82

„Orfhopäd” cipőket minden fájóslábra, a legújabb módszerek szerint garanciával készit Gál István, Szubotica Zrinjski tér 2

Reggeli Ujság Uredništvo i administracija Szerkesztőség és kiadóhivatal: Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50 Telefon: 21—37, éjjel 20—58 Felelős kiadó: Andreae Dezső A kiadóhivatal (olcsó szállás): Blazsek Ferenc Pretplata — Előfizetés: Egy hóra 28— dinár (kihordó útján 30 din.) Három hóra 80— dinár (kihordó útján 86 d n.) Félévre 160— dinár (kihordó útján 172 din.) zlati svakodnevno — Megjelenik naponta Post. čekovni račun — Postacsekiszám: Beograd, 59.754, Zagreb, 46.692

Nyomatott az Urania nyomdai műintézet és kiadóvállalat körforgógépén, felelős nyomdavezető: Frank József, Kralya Petra II. (Futoski put) 50.